
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

ÇOCUK VE GENÇLİK SANAT MÜZESİNİN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNE KATKISI

Şahika Yaman Bayram

YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren …… (….) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :

Soyadı :

Bölümü :

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı :

İngilizce Adı :

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı:

İmza:……

JÜRİ ONAY SAYFASI

Şahika Yaman Bayram tarafından hazırlanan "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Baytekin Balcı

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Üye: Doç. Dr. Osman Çaydere

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Aysun Altunöz

(Heykel Anasanat Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 16/08/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma Yel

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü …….....

Emeğini hiç esirgemeyen değerli eşim

Çağatay Bayram, canım annem Hanife

Yaman ve kahraman babam Yaşar Yaman'a

ÇOCUK VE GENÇLİK SANAT MÜZESİNİN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNE KATKISI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Şahika Yaman Bayram
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2019

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'de yeni bir kavram olan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin görsel sanatlar eğitimine katkısını ders öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda araştırmaktır. Bu doğrultuda araştırmada nitel araştırma yöntemleri olarak; Konu taramadan literatür taraması modeli ve yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi uygulanmıştır. Buna bağlı olarak konu ile ilgili dünyada bulunan örnekleri ve ülkemizde benzer uygulamaları araştırılarak alansal çıkarımlarda bulunulmuştur. Konya'nın Ereğli ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda Görsel Sanatlar öğretmeni olarak görev yapan 21 öğretmen ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış form ile görüşmelerden elde edilen nitel veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Veriler toplanıp düzenlenerek alakalı bölümler, varılan çıkarımlar ve değerlendirmeler düzenli sıralama ile tez çalışmasına dâhil edilmiştir. Bu araştırmada, Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sanat eğitimine katkıları ve kazanımları ve gerekliliği dahil edilerek müzede eğitimde kuramsal ve uygulama çalışmaları hakkında Görsel Sanatlar öğretmenlerinin alan ile ilgili görüşlerini belirlemek maksadıyla bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmada, müzede eğitiminin verilmesi konusunda eksiklikler saptanıp, öğretmenlerin öğrencileri müzeye götürme oranlarının az olduğuna; müzede sanat eğitiminde kavramsal ve uygulama çalışmalarını az oranda gerçekleştirdikleri sonucuna varılmıştır. Fakat Çocuk

ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği, ülkemizde var olmayan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin olası kazanımları ve bu kazanımların sanat eğitimine katkısı hususunda ilgili literatürleri destekleyen söylemlerde bulunmuşlardır. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin; çocuklara, gençlere ve öğretmenlere olumlu yönde kazanımlar sağlayacağı ve sanat eğitimine katkısının da epey fazla olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi, sanat eğitimi, müzede eğitim

Sayfa Adedi: 118

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Baytekin Balcı

CONTRIBUTION OF CHILDREN AND YOUTH ART MUSEUM TO VISUAL ARTS EDUCATION
(MASTER THESİS)

Şahika yaman bayram
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
August 2019

ABSTRACT

The purpose of this research is to investigate how Children and Youth Art Museum of the visual arts, which is a new term in Turkey, contribute to visual art education in accordance with the opinions of visual art teachers. As a research method that is subject of qualitative research methods, the literature review model without scanning subject and search, semi-structured interviews method were applied as the. İnterviews were conducted with 21 teachers working in the schools of Ministry of National Education as Visual Arts teachers in the Ereğli district of Konya. Qualitative data which were obtained from interviews with semi-structured form were subjected to content analysis. The data were collected and organised. And the relevant sections, conclusions and evaluations were included in the thesis with regular order. In this research, a semi-structured interview form were prepared about the necessity of museum education, the contributions of the Children and Youth Art Museum to the education of art, and the opinions of the Visual Arts teachers about the theoretical and practical studies of museum education, and which contributions would be, if there were Children and Youth Art Museums in our country. It was determined in the research that there were deficiencies about the museum education, low level of participation in museums and there were insufficient conceptual and implementation

studies. However, the teachers support the possible benefits of Children and Young Art Museums that don't exist in our country. Children and Youth Art Museum will provide positive gains on children, young people and teachers and it will contribute to art education.

Key Words: Children and Youth Art Museum, Arts Education, Museum Education

Page Number: 118

Supervisor: Asst. Prof. Yusuf Baytekin Balcı

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU ..... **i**

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ..... **ii**

JÜRİ ONAY SAYFASI ..... **iii**

İÇİNDEKİLER ..... **ix**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiv**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xvii**

BÖLÜM I **1**

GİRİŞ **1**

1.1 Problem Durumu **1**

1.2 Araştırmanın Amacı **2**

1.2.1 Alt Amaçlar **2**

1.3 Araştırmanın Önemi **3**

1.4 Varsayımlar **3**

1.5 Kapsam ve Sınırlılıklar **4**

1.6 Tanımlar **4**

1.6.1 Sanat eğitimi 4

1.6.2 Müze 4

1.6.3 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi 5

BÖLÜM II 7

Kuramsal Araştırmalar ve İlgili çalışmalar 7

2.1 Müzenin İşlevleri 7

2.2 Müzenin Eğitim İşlevi 8

2.3 Türkiye'de Ders Programlarında Müzenin Yeri ve İşleyişi 9

2.4 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Tanımı 10

2.5 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Amaçları 11

2.6 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimi Açısından Önemi 13

2.7 Dünyada Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Örnekleriyle Yeri ve Önemi 14

2.7.1 Arizona Çocuk Sanat Müzesi (İ.D.E.A Museum) 15

2.7.1.1.Müzede Gerçekleştirilen Etkinlikler 16

2.7.1.1.1 Sanatsal Masal Deneyimi 16

2.7.1.1.2 HUB 17

2.7.2 Mocha Çocuk Sanatları Müzesi (Museum of Children's Arts: MOCHA) ... 17

2.7.3 Nepal Çocuk Sanatları Müzesi (Children's Art Museum of Nepal) 19

2.7.4 Doğu Norveç Oslofjord Oslo Uluslararası Çocuk Sanatları Müzesi (Eastern Norway Oslofjord Oslo Internatıonal Museum Of Chıldren's Art) 20

2.7.5 İsviçre Kijumu Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi (Stiftung Kinder und Jugendmuseum) 23

2.7.6 Çin Tayvan Çocuk Sanat Müzesi (Children's Art Museum in Taipei) 25

2.7.7 Yunan Çocuk Sanatları Müzesi (Museum of Greek Children's Art) 27

2.7.8 CMA Çocuk Sanatları Müzesi (Children's Museum of the Arts New York) 29

2.7.9 Gençlik Sanat Müzesi (Young At Art Museum) 30

2.8 Türkiye'de Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği 31

BÖLÜM III 33

YÖNTEM 33

3.1 Araştırmanın Modeli 33

3.2 Evren ve Örneklem 34

3.3 Veri Toplama Teknikleri 34

3.4 Verilerin Analizi ve Değerlendirme 35

BÖLÜM IV 37

Bulgular 37

4.1 Bulgular 37

4.1.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin Nitelikleri Hakkında Katılımcı Görüşleri 38

4.1.1.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Hakkında Katılımcı Bilirlik Düzeyine Göre Bulgular 38

4.1.1.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimine Katkısına Yönelik Bulgular 39

4.1.1.3 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sağlayacağı Kazanımlara Yönelik Bulgular 43

4.1.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği Hakkında Katılımcı Görüşleri 45

4.1.3 Müzede Görsel Sanat Uygulama Çalışması Yapılmasına Yönelik Katılımcı Görüşleri 48

4.1.3.1 Müzelerde Öğrencilere Görsel Sanat Uygulama Çalışması Yapılabilirliğine Yönelik Bulgular 48
4.1.3.1 Müzede Görsel Sanat Eğitiminde Kuramsal ve Uygulama Çalışmalarının Getirdiği Kazanımlara Yönelik Bulgular 51
4.1.3.2 Öğrencileri Müzeye Götürmeden Müzede Eğitimin Doğru ve Yeterliliği Konusunda Bulgular..... 54
4.1.3.3 Müzede Eğitimden İnternetten Yararlanıyor Musunuz Maddesine Yönelik Bulgular 55

BÖLÜM V..... 57

Tartışma ve Yorum..... 57

5.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin Nitelikleri Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum..... 58

5.1.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Hakkında Katılımcı Bilirlik Düzeyine Göre Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum..... 58

5.1.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Görsel Sanat Eğitimine Katkısının Bulgularına Yönelik Tartışma ve Yorum 58

5.1.3 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Sağlayacağı Kazanımlar Hakkındaki Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum..... 63

5.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum..... 68

5.3 Müzede Görsel Sanat Uygulama Çalışmaları Yapılması Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum 71

5.3.1 Müzelerde Öğrencilere Görsel Sanat Uygulama Çalışması Yapılabilirliğine Yönelik Bulgularla İlgili Tartışma ve Yorum 71

5.3.2 Müzede Görsel Sanat Eğitiminde Kuramsal ve Uygulama Çalışmalarının Getirdiği Kazanımlar Hakkında Bulgularla Yönelik Tartışma ve Yorum 74

5.3.4 Öğrencileri Müzeye Götürmeden Müzede Eğitimin Doğruluğu ve Yeterliliği Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum 77

5.3.4 Müzede Eğitimde İnternetten Yararlanılmasının Bulgularına Yönelik Tartışma ve Yorum.....78

BÖLÜM VI.....81

Sonuç ve Öneriler.....81

6.1. Sonuçlar 81

6.2 Öneriler.....85

KAYNAKLAR 87

Ek.1.....93

Ek. 2.....94

Ek.3.....96

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 *Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimine Katkısına Yönelik Katılımcı Görüşleri* 40

Tablo 1.2 *Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Çocuk ve Gençlere Katkısına Yönelik Katılımcı Görüşleri* 40

Tablo 2 *Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sağlayacağı Kazanımlara Yönelik Katılımcı Görüşleri* 44

Tablo 3 *Müzede Sanat Eğitiminde Kuramsal ve Uygulama Çalışmalarının Getirdiği Kazanımlara Yönelik Katılımcı Görüşleri* 51

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Nepal Çocuk Sanat Müzesi'nde etkinlik yapan çocuklar 19

Şekil 2 Nepal Çocuk Sanatları Müzesi'nin düzenlediği çalışmada resim yapan çocuk..... 20

Şekil 3 Müzenin koleksiyonlarından "Benim gücüm seninkinden daha büyük/ ben senden daha güçlüyüm" Gao Ao (4) Çin 22

Şekil 4 Müzenin koleksiyonlarından "Atlar" Valentin Ivanov (10) Bulgaristan 22

Şekil 5 Batı Afrika'da Ashanti Kültürü ile maske atölyesi çalışmasından 24

Şekil 6 Mağribi sanatı (8.-18. YY) matematik ile biçimsel dil etkinliğinden 2.-4. Sınıf..... 24

Şekil 7 (Orta entegre sınıfı) farklı dokularla böcek çalışması (1) 26

Şekil 8 (Orta entegre sınıfı) farklı dokularla böcek çalışması (2) 26

Şekil 9.1 Anonim eser Yunan Çocuk Sanatları Müzesi koleksiyonundan (1) 28

Şekil 9.2 Anonim eser Yunan Çocuk Sanatları Müzesi koleksiyonundan (2) 28

Şekil 10 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında katılımcı bilirlik düzeyi..... 38

Şekil 11 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği hakkında katılımcı görüşleri..... 46

Şekil 12 Öğretmenlerin öğrenciyi müzeye götürme oranları (%) 48

Şekil 13 "Müzelerde öğrencilere görsel sanat uygulama çalışması yaptırabildiniz mi?" sorusuna katılımcı görüşleri (%) 49

Şekil 14 “Müzede öğrencilere sanat uygulaması çalışması yaptırdıysanız sanatsal etkinlik alanları yeterli mi?” sorusuna katılımcıların görüşleri (%) 50

Şekil 15 Öğrencileri müzeye götürmeden müzede eğitimin verilmesine yönelik katılımcı görüşleri (%) 54

Şekil 16 Katılımcıların müzede eğitimde internetten yararlanma düzeyi (%) 55

Şekil 17 Katılımcıların internetten müzede eğitimde nasıl yararlandığına yönelik görüşleri (%) 56

KISALTMALAR LİSTESİ

ICOM	International Council Of Museum
K1	Katılımcı 1
K2	Katılımcı 2
K3	Katılımcı 3
K4	Katılımcı 4
K5	Katılımcı 5
K6	Katılımcı 6
K7	Katılımcı 7
K8	Katılımcı 8
K9	Katılımcı 9
K10	Katılımcı 10
K11	Katılımcı 11
K12	Katılımcı 12

K13	Katılımcı 13
K14	Katılımcı 14
K15	Katılımcı 15
K16	Katılımcı 16
K17	Katılımcı 17
K18	Katılımcı 18
K19	Katılımcı 19
K20	Katılımcı 20
K21	Katılımcı 21
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

İnsanoğlu geçmişini hep merak eden ve sorgulayan bir varlıktır. Tarih, bize zamanın izlerini; geleceğin hislerini yansıtır. Müzeler topraklarda yaşanılan savaşı, toplumsal değişimi, sanatı, kültürü insanın var olduğu andan iltibaren gelişimini açıkça gösterir. Toplumsal açıdan müzenin görevleri oldukça fazladır.

Günümüzde müzeler, sanatı, bilimi, geleceğin tarihini, teknolojiyi ve doğaya ait alanlarda geçmişin, geleceğin izlerini dört duyu ile yaşayarak öğrenmenin gerçekleşeceği, herkese açık, heyecan verici öğrenme alanıdır (S. Buyurgan & U. Buyurgan, 2012, s. 68).

Sanat müzeleri, sanat eğitimi açısından oldukça önem taşımaktadır ama ülkemizde müzeler epey sıkıcı, sadece gezip görmekle sınırlı bilinmektedir. Gençler ve çocuklar, okul dışında müze gibi yerlerde de zaman geçirilebileceğini bilmemektedir. Sanat eğitimi; atölyeler, galeriler, okullar dışında Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinde etkinlikler ile verilen estetik algı, sanat tarihi, görsel kültür bakımından önemlidir.

Görsel sanat eğitiminde, çocukların esere dokunmadan sadece bakması yeterli değildir. Birçok ülkede yaygın olan müzelerde etkileşimli sanat eğitimi verilmektedir; sanat eğitimi okullar ve atölyeler ile de sınırlı değildir.

Dünyada ki örneklerden yola çıkarak Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin görsel sanatlar eğitimine katkısının oldukça fazla olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sanat eserlerini birebir görerek ve esinlenerek çalışması eğitimin kalıcılığı bakımından önemlidir. Sanat müzelerinde bulunan eserlerin tarihî dokusu, çocuklara sanat tarihi kronolojisini kavratmada yardımcı olacaktır. Bu sayede kalıcı öğrenme sağlanacaktır. Görsel sanat eğitiminde çocukların ve gençlerin soyut ifadelerden ziyade, somut eserlerle karşılaşması, onlara dokunması ve orada etkinlikler yapması görsel sanatlar eğitiminde kalıcılık açısından önemli olacaktır. Ülkemizde bulunmayan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin görsel sanatlar eğitimine katkısını, müze eğitiminin gerekliliği ve müzede kuramsal ile uygulama çalışmalarının ne düzeyde yapılabilirliği açısından alan öğretmenlerinin görüşleri önem arzetmektedir. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeninin katkılarınıyla ülkemizde alanla ilgili hangi çalışmalar yapılabildiği, Görsel Sanatlar öğretmenlerinin programlarına ne derece dahil edilebildiği ve sanatın eğitiminin temellerini sınıf ortamında ne derece uygulayabildikleri alan için önemlilik arz etmektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'de yeni bir kavram olan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin görsel sanatlar eğitimine olan katkısını ders öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda araştırmaktır.

1.2.1 Alt Amaçlar

1. Öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin nitelikleri hakkında görüşleri nelerdir?

2. Öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği hakkında görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin müzede sanatsal uygulama çalışması yapılması hakkında görüşleri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Günümüz okullarında görsel sanatlar dersinin haftada bir ders saati olmasından ve şehirlerde düzenlenen sergilerin az olmasından dolayı görsel sanat kültürü bakımından eksik kalmaktayız. Öğrenciler sanatı sadece medyada, büyük şehirlerde ve derste gördükleri ile sınırlandırmaktadırlar. Sanatın ve sanat eğitiminin okullar, galeriler ile sınırlandırılmaması gerektiğinin farkına varılması açısından önemli bir çalışmadır. Çocukların, gençlerin hatta yetişkinlerin etkin rol almalarının dokun-yap, hissetme, eğlenme, etkileşim ve yaşamayla öğrenme yöntemiyle, sanatın önemini anlamaları ve aslında sadece gezerek değil keşfederek keyifli hale gelmesinde önemli rol oynayan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin yaratıcı potansiyellerini artıracağı düşünülmektedir. Eğitim öğretimde çağdaş öğrenmelerin gerçekleşeceği ve farklı yöntemlerin uygulanacağı kurum olarak artık müzelerin kullanımının yaygınlaşması önem arzetmektedir (Karadeniz, 2009).

1.4 Varsayımlar

1. Sanat eğitiminde dokunarak, yaşayarak, keşfederek öğrenmenin kalıcı olduğu.
2. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi'nin sanat eğitimi açısından büyük önem taşıdığı.
3. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin öğrencilere uygulama çalışması yaparak ürün elde etme, sergileme, koleksiyon oluşturma imkânı sağlayarak sanat eğitimini daha keyifli hale getirerek öğrenmede kalıcılık sağladığı.
4. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerin de öğrencilerin sanat tarihinde yer alan gerçek eserlere bakarak uygulama çalışmasının sanat eğitimi açısından önem taşıdığı.
5. Müzede eğitim verilmesinde uygulama çalışmasının büyük önem taşıdığı.

1.5 Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Araştırmacının incelediği alan ile ilgili literatürler ile sınırlıdır.
2. Konya Ereğli bölgesinde görev alan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 21 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

1.6.1 Sanat eğitimi

Herbert Read'e göre sanat eğitimi, beğenilen biçimler yaratma uğraşıdır. Sanat, evrensel olan bir ifade aracıdır. Sanat aynı zamanda değerli ve yararlı bilgiler içerir. Görsel sanat dallarının bütünüyle ilgili olarak, okul öncesinden yükseköğretime kadar ki zamanda sanat eğitimi ile ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara sanat eğitimi denilebilir (Kırışoğlu, 2005, s. 25).

1.6.2 Müze

Leinhardt, Tittle ve Knutson'a göre müzeler kültür bakımından toplumları ifade eden, onları bir araya getiren, bilimsel ve sanatsal başarıların kültürel ve sosyal belgelerini saklayan, koruyan biricik sosyal ve kültürel kurumlardır (Karadeniz & Çıldır, 2014, s. 7).

İCOM'a göre 1946 yılında yapılan tanım şu şekildedir:

"Müze kelimesi, sanatsal, teknik, bilimsel, tarihî veya arkeolojik materyal bulunduran, içerisine hayvanat ve botanik bahçelerinin dâhil olduğu, kütüphanelerin ise -içerisinde sergi salonu bulunan kütüphaneler istisna olmak üzere- dışında kaldığı, halka açık tüm koleksiyonları içinde barındırır." 1951 yılında yapılan tanımda ise: "Müze kelimesi burada genel çıkar için yönetilen, koruma, çalışma, amaçlarıyla ve özellikle, sanatsal, tarihî, bilimsel ve teknolojik koleksiyonları, botanik ve hayvanat bahçelerini ve akvaryum gibi kültürel değer unsurlarının ve nesne gruplarının öğretimleri ve haz almaları için halka

sergilendiği sürekli bir kuruluş" olarak müzeleri tanımlamaktadır. 1961 yılına gelindiğinde ise tanım: "Müze, kültürel ve bilimsel önem taşıyan eser koleksiyonlarını, eğitim, çalışma ve insanlığın estetik hazzı için toplayan, koruyan, araştıran, ileten ve sergileyen, halka açık, toplumun ve toplumun gelişiminin hizmetinde olan kâr amacı gütmeyen kalıcı bir kuruluştur." şeklinde değişmiştir.

1.6.3 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi

S. Buyurgan ve U. Buyurgan (2012), yaptıkları çalışmaya göre çocuklar ve gençler için sanatı tanıma, anlama ve sevmelerine yönelik oluşturulmuş müzelerdir. Fizikî özellikler ve etkinlikler yaş grupları göz önünde bulundurularak düzenlenmektedir. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri diğer sanat müzelerinden farklı olarak etkinlik bazlı düzenleme ve eserlerin seçimi pedagojik açıdan değerlendirerek düzenlenmiş okul dışı sanat etkinliklerinin yapılmasına uygun yerlerdir (s. 82).

BÖLÜM II

KURAMSAL ARAŞTIRMALAR VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

2.1 Müzenin İşlevleri

Günümüz koşullarında, bireylerde bulunan yetenekler ve yaratıcılıkların farkındalığını arttırarak bu yönde gizlenmiş özelliklerini ortaya çıkartmak için eğitim kurumlarının çocuklara ve gençlere yönelik planlanmasında ve yaratıcılığı geliştirerek onları aktif olarak eğitimde ön planda tutacak bir anlayışa ihtiyaç vardır. Bu anlayışla günümüz koşullarında müzelere farklı boyutlar kazandırılmıştır (Giritli, 2012).

Müzeler öğrenmede ve bilgi birikimi sağlamada toplumun ufkunu açar. Müzenin türü ne olursa olsun sınırları olmayan bilgi kaynağıdır. Sanatçı, geçmiş yaşamların kültürleriyle, günümüz ve geleceğin oluşturulabilecek kültür düzeylerine müzeler yoluyla ulaşır. Sanatçı için incelediği diğer sanat eserleri ve yaşamların izleri, onun için esin kaynağı olur. Sanatçının gelişiminde ve tarzını bulmasında bir alt yapı oluşturur. Görsel sanatlar öğretiminde özellikle sanat müzeleri ve galeriler, arkeoloji müzeleri, etnografya müzeleri öğrencilere vermek istediğimiz bilgileri görsel olarak pekiştiren, yaratıcılıklarını geliştirmelerinde katkı sağlayan mekânlardır. Kısacası müzeler, korudukları dünyayı gerçek nesnelerle topluma en iyi yaşatan, öğreten yerlerdir (Buyurgan, 2006'dan aktaran Buyurgan, 2017)

2.2 Müzenin Eğitim İşlevi

Müze eğitimi, müzede ve müze yoluyla "öğrenmek" anlamına gelmektedir. Müze pedagojisi, yaşantı yoluyla eğitim sağlama imkânı olduğundan dolayı çok yönlü öğrenme imkânı ve ortamı sağlar. Farklı kültürlerle öğrenciyi iletişim halinde tutarak aktif öğrenme ortamı sağlamış olur. Müzede bulunan somut gerçekleri (nesneler gibi) tarihsel-toplumsal ortamlar ile harmanlayıp iyi bir müze eğitimi oluşturulduğunda bütün bu bilgiler, öğrencinin algısında bir düzene girmiş olur. Öğrencilerin geleneksel öğretim alanları olan sınıf ortamında değil, gezi sonrası yaşantılar oluşturarak nesnelere odaklanmasını sağlar. Müze ortamında, çocuklara, gençlere ve diğer katılımcılara "sen de yapabilirsin" düşüncesini sunarak doğru materyal ile estetik, sanatsal, kültürel ve eğitsel kültür kalıcı eğitimi sağlanmış olur. Müze eğitimi sonrasında bireyin duygularında ve hayatında kalıcı izler bırakarak bilişsel boyutta da etkin kılınmış olur (Adıgüzel & Öztürk, 1999).

Müzenin eğitim işlevinin başarı ile gerçekleşmesi için etkili etkinlikler olmalıdır. Müze sadece taş duvar ve eserleri koruma amaçlı düşünülürse fayda sağlanılmaz. Müzelerin dikkat çekiciliği artırılmalı ki çocuklar ve gençler gelmek istemeli ve müzenin eğitim işlevi de yerine getirilmelidir.

Wetterlung ve Sayre'e göre, halkın müzeye olan ilgisinin arttırılması ve toplum ile iş birliğinin geliştirilmesi, bütün müze türleri için eğitim yoluyla gerçekleşebilecek bir süreçtir. Müzede eğitim amaçlı yapılabilecek etkinlikler şunlardır: Halka açık etkinlik turları, okul dışı sanat müzelerinde öğrenme programları temel alınarak etkinlikler düzenlenilmesi, atölyeler gibi yerler kurularak müzelerde kurslar düzenlenilmesi, diğer kurumlarla iş birliği sağlanarak programlar düzenlenilmesi, okullarla projeler gerçekleştirilmesi, okullarda müze öncesi-sonrası etkinlik ve değerlendirme kaynakları yer alması, çevrimiçi eğitim programları (konferans, çalıştay, çevrimiçi oyunlar vb.) gibi etkinlikler yapılarak topluma fayda sağlanır (Karadeniz & Çıldır, 2014, s. 15).

Lamb'ın 2008'de "Aile, Öğrenme ve Kültür" başlıklı raporuna göre müze, aileyle öğrenmenin en uygun olduğu yerlerdendir. Bu kuruluşlarda etkinliklere katılan aile fertlerinin kültür sektörünü tanımasına katkı sağlanır ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli rol alır (Onur, 2012, s. 87).

Genel bir müze ziyareti, izleyici açısından objeyi görmek ve anlamak üzerine kurulmaktadır. Düşüncelerden bağımsız olarak sadece görsele hitap eden tecrübeden oluşması amaçlanmaktadır. Fakat müzede görmek ve anlamak yeterli değildir. Dokunmak, duymak hatta koklamak duyularıyla genişletilmelidir. Bu deneyimlere ulaşan bireylerin, duyusal bir eğitim almış olması sağlanır. Entelektüel deneyim yaşamak da duyusal eğitimle aynı oranda önemlidir. Kısa süreli geziler müze eğitimi için yeterli düzeyde değildir. Öğrenmenin başarılı gerçekleşmesi için katılımcının aktif olması şarttır. Etkileşim olmadan başarılı öğrenmeden bahsedilemez. Müzeye gelen ziyaretçilerin etkileşiminin başarılı olması için müzenin fiziksel özelliklerinin uygun olması şarttır. Katılımcının rahatlığı, dikkat çekici unsurların düzenlenmesi ve alanların kullanım açısından ergonomik olması gibi unsurlar önemlilik arz eder. (Artar, 2010'dan aktaran Karadeniz & Okvuran, 2014).

2.3 Türkiye'de Ders Programlarında Müzenin Yeri ve İşleyişi

Ülkemizde müzelerde eğitim çalışmaları verilen örneklerle sınırlı değildir. Zamanla eğitim etkinlikleri düzenleyen müzelerde eğitim unsurları göz önüne alınmaya başlanmıştır. Fakat müzelerde hala eğitim birimleri ve atölyeleri olmayan kurum ve kuruluşlar mevcuttur. Etkinlikler düzenleyen müzelerimiz genç nüfusu fazla olan ülkemiz için yeterli görünmemektedir. Eğitim fakültelerinde müze eğitimine yönelik dersler birçok programda yer almamaktadır. 1982 yılında Birinci Millî Kültür Şurası'nda "müzede eğitim" in altı çizilir ve büyük müzelerde çocuk bölümünün yer alması önerilir. 1986 yılında Millî Eğitim Bakanlığının okul müzelerini kapsayan yönergesi yayımlanır ve 1992-1995 senelerinde okul müzelerinden bahsedilen yönergeler yayımlanır. 1997 yılında Ankara Üniversitesi

Müze Eğitimi Anabilim dalı açılır. 2000 yılından sonra ise Resim-İş Eğitimi bölümlerinde "Müze Eğitimi ve Uygulamaları" dersi zorunlu olarak eklenir (Buyurgan, 2017).

İlkokul, ortaokul ve liselerde Görsel Sanatlar, ders programında öğrenme alanlarında müze bilinci yerini almıştır. Kültürel Miras öğrenme alanında; müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihi eser, anıt vs. gibi alanlarda öğrencinin bilgi sahibi olması ve bu alanlarda sanat eserinin önemini kavraması sağlanır. Bu alanda öğrencilerin;

- Tarih içerisinde Türk toplumunda ve kültüründe bulunan sanat eserlerini ve sanatçıları irdelemesi,
- Farklı kültürleri ve toplumların eserlerini ve sanatçılarını irdelemesi,
- Sanatın düşünce, inanış ve duyguları ifade etmede bir araç olduğunun farkına varması,
- Sanat ile kültürün birbirini biçimlendirdiğini ve yansıttığını kavraması,
- Sanatların tarih ve gelecek arasında köprü görevi gören önemli bir araç olduğunu benimsemesi,
- Müzelerle görsel sanatları bağdaştırması,
- Görsel sanatların geçmişten bu yana süreçlerini irdelemesi,
- Müze çeşitlerini ve onların farklı kültürlerdeki gelişimini açıklaması,
- Sanat eserlerinin ve değerlerin korunması,
- Yurt dışındaki müzelerde bize ait kültürel miraslarımızın farkına varılması ve tanınması,
- Sanat ve kültür örneklerinin analizi, irdelenmesi ve yorumlanmaları gibi hedefleri bulunmaktadır. (MEB Görsel Sanatlar Dersi Programı, 2018).

2.4 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Tanımı

Onur, B (Ed.) (2010)'da ifade edilmiş olan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin tanımı:

Çocukların ve gençlerin elinden çıkan ve onlara yönelik olarak yetişkinler tarafından hazırlanan görsel sanat eserlerini, diğer bilgi ve materyallerle araştıran, toplayan ve çocukların sanatsal yaratıcılık düzeylerini artırmak amacı ile etkinlikler düzenleyerek çocukların ve gençlerin entelektüel, duygusal ve sosyal gelişimlerini artırmak gibi hedefleri olan müzelerdir. Bu müzeler kişiyi; öğrenme, yaratma, koleksiyon yapma ve sergileme aşamalarından geçirerek içindeki sanatçıyı ortaya çıkartmaktadır. Sanat ve sanatçı sevgisi aşılamak asıl amaçtır. Bu müzeler tıpkı diğer çocuk müzeleri gibi yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi temel alır. Bu müzeler sanat öğretim ve uygulama merkezidir. Bu müzeler herhangi bir müzenin ve galerinin bünyesinde açılabilecekleri gibi bağımsız olarak da açılabilir.

2.5 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Amaçları

Mardin Müzeleri Müze Eğitimi Seminerleri (2) kitabında Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Projesi'nde yer alan maddelere göre:

1. Çocukların ve gençlerin sanata ve sanat eserlerine ilgi duyması.

2. Çocukların ve gençlerin sanatsal yaratıcılıklarını artırmaya yönelik etkinlikler ve yöntemler uygulanması ve geliştirilmesi.

3. Sanat etkinlikleri yoluyla çocukların ve gençlerin duygusal, entelektüel ve sosyal gelişimini desteklemek; katılımcı, istekli ve yaratıcı bir nesil oluşturmak; eğitimcilere bu konularda düzenli aralıklarla bilgi ve malzeme sağlaması.

4. Çocukların ve gençlerin bir araya gelerek sanatsal yaratıcılıklarını ortaya koymalarını sağlayan sergi, festival gibi etkinlikler düzenlenmesi.

5. Çocukların ve gençlerin sanatla tanışmalarını ve sanat etkinliklerinde bulunarak kendi yeteneklerini fark etmelerini sağlaması.

6. Dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan Çocuk Sanat Müzeleri ile ortak çalışmalar yapmak.

7. Eğitimciler ve aileler için yaratıcılık, sanat ve çocuk gibi konularda bilgi ve danışma merkezi görevini alması.

8. Okullara ve diğer öğretim kurumlarına yönelik sanatsal yaratıcılık etkinlikleri ve okul programları düzenlenmesi.

9. Sanat eğitiminde ülke ve dünya çapında yaygınlaşarak çağa ayak uyduran sanat eğitimi gerçekleşmesinin sağlanması.

10. "Sanat yoluyla çocuğa ulaşma" fikri, sosyo-ekonomik bakımdan yoksun bölgelerde bulunan çocukların sosyal yaşama uyumunu kolaylaştırır.

11. Müzenin bulunduğu şehir başta olmak üzere ülkenin çeşitli eğitim kurumlarından toplanacak çocuk ve genç sanat eserlerini düzenleyerek sergilemesi.

12. Başta sanat müzeleri olmak üzere diğer müzeler iş birliği sağlanarak çocuklara ve gençlere yönelik sanatsal yaratıcılık etkinlikleri ve müze programları oluşturmak. (Onur (Ed.), 2010)

Sanat müzeleri kültürel, sanatsal, toplumsal ve tarihî eserleri gelecek kuşaklara aktarma görevi üstlenir. Bu görev müzelerin eğitim amacı gütmesi anlamına gelir. Dünyada ülkemizde bulunan Devlet Resim ve Heykel Müzelerinin benzerleri olan sanat müzelerinin aksine, oldukça yaygın ve eğitimde oldukça sık ziyaretlere açık olarak kullanılan müzeler yer almaktadır. Geçmiş yüzyıllarda sadece çocuklara ve gençlere yönelik gelişim niteliği taşıyan müzeler yer almaktadır. Sanat müzeleri sadece bir kesimin ilgilenmesinin yanı sıra herkesin sanatsal duyarlılıklarını ve tasarım algılarını geliştirmek için eğitim işlevini üstlenmiştir.

Dünyada bulunan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin okulların düzenledikleri özel gezilerin hazırlanması ile "yardımlaşma" ve "iş birliği" temeline dayalı etkinlikler gerçekleştirmektedir. Örneğin Arizona Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi'nin amaçlarından biri, okul öncesi çocuklarını ve temel eğitimler düzeyindeki öğrencileri plastik sanatlar

tarafından sunulan kültürel zenginlikler ile tanıştırmak, sanat eserlerinin üzerine yapılacak yorumlama etkinlikleriyle çocukları geliştirmek ile geleneksel sanat müzesi deneyimini çocuklarla yaşamaktır. Müze Müdürü Meyerson'un deyişine göre sergiler sayesinde sanat tarihi disiplininin temelinin de atılmış olduğunu belirtmektedir. Sabit serginin yani sıra değişken eserlerin, sanatçılardan ve koleksiyonculardan kiralanmış olması farklı kültürlere ve içeriğe dayalı olması görsel kültür zenginliğini sağlamaktadır (Özsoy, 2016, s. 252). 1995'te San Francisco'da kurulan Uluslararası Çocuk Sanat Müzesi, "Paintbrush Diplomacy" adlı programda kültürel anlayışın temellerine dayanarak katılımcıların sanat dilini kullanma becerilerini geliştirmeyi amaçlamıştır.

Sanatı araç olarak kullanan bir başka çocuk müzesi, Los Angeles'ta 1992 yılında kurulan My Jewish Discovery Place Children's Museum'dur. Bu müzenin amaçlarından bazıları:

- Sadece çocuklara değil yetişkinlere de sanatı öğrenme imkânı sağlamak,
- Sosyal iletişimi güçlendirirken kültürel etkileşimi kullanıyor olmak,
- Çocukların çok kültürlülük deneyimleri sağlanırken, öğrenmenin heyecanını paylaşarak, öğrenme deneyimi sağlamak,
- Sosyo-ekonomik düzeyleri önemli olmadan aynı eğitsel etkinliklerden yararlanmak,
- Geleneksel eğitim sistemini destekleyici unsur olmak,
- Disiplinler arası öğrenimi pekiştirmek,
- Farklı kültürler arasındaki bağların kavranması ile kültürleri anlamalarına imkân sağlamaktır. (Din, 1998'den aktaran Sağlam, 2015, s. 81)

2.6 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimi Açısından Önemi

Sanat eğitiminin sadece okullar ve yetişkinler için hazırlanan sanat galerileri ve sanat müzeleri ile sınırlı kalmaması gerekmektedir. Sanat eğitimi, farklı etkinlikler, farklı görsel materyaller ve yaşantılarla kalıcı eğitimin gerçekleşeceği açıktır. Çocuk ve Gençlik Sanat

Müzeleri görsel sanatlar dersinin dışında farklı etkinlikler ile görsel kültür açısından gelişimi destekler. Sürekli ve geçici sergilerle çocuklara ve gençlere, kültürel gelişimi desteklerken sanatın temel kavramlarını farklı atmosfer içerisinde kavranmasına ve hayata uygulanmasına öncülük eder. Toplumun sanatı önemsemesine sevmesine katkı sağlar. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi bulunan bölgelerde kültürel olarak gelişimin artığı ve öğrenmenin kalıcı olduğu açıktır. Müzelerde aileler ve aynı yaş grupları ile sanat eğitimi etkinliklerine, anlatımlarına maruz kalan çocuklarda ve gençlerde sanatın disiplin alanlarının aynı anda kavrandığı görülmüştür.

Sanat eğitimi yaşantılar ile gerçekleşirse görsel kültür ve eleştirel bakış açısı oluşumu oldukça fazla olacaktır. Müze eğitiminde etkileşimsel müze yaşantıları yolu farklı kültürleri ve kendi toplumlarını keşfederek kişisel anlamlar çıkartmasına yardımcı olacaktır. Bu yolda hoşgörülü bir yaklaşım tanıma ile benzerlikleri ve farklılıkları anlayarak kültürlerarası anlayış ve empati geliştirme gibi duyusal becerilerin artırılmasında önemli bir rol alır. Müze eğitiminde rehber olarak alınabilecek temel unsurlar; tematik sorgulama, diyalog ve işbirlikçi keşifler, otantik bağlamda görsel kültür ve sanatın eleştirel analizi, tarihsel ve diğer bağlantısal araştırmalar, görsel araştırmalar ve sanatsal uygulama becerilerinin gelişimi, yaratıcı ifade gelişimi, sanat yoluyla kişisel ve sosyal anlamlar üzerine eleştirel yansımalardır. (Mamur, 2015)

2.7 Dünyada Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Örnekleriyle Yeri ve Önemi

Geçmişten bu yana toplum sürekli değişim halinde olmuştur. İhtiyaçları karşılanmamaya başlandıkça başka çözümler üretme ihtiyacı güden insanoğlu, bu süreçte tarihine sadık kalmıştır. Dünyanın birçok yerinde müze sadece saklama, koruma ve sergilenme görevlerinin yanı sıra, toplumu yıkan ve yenileyen zamanları her zaman fırsat bilip yeni oluşumlar gerçekleştirmişlerdir. Müze koleksiyon toplama oluşumundan, tarih içerisinde savaşta yayılan hastalıklarla baş etmede eğitim amacı güderken, bazı bölgelerdeki yaşanan

doğal afetlerle başa çıkma ve duygusal çökmelerini onarma görevleri gibi toplumsal açıdan esnek bir yapısı vardır.

Harrison'un (1963) "Eğitim ve Müzeler" yazısına göre müzelerin sadece çocuk müzeleri olarak yapılanmasında iki farklı görüş vardır. Bir görüş çocuklar için düzenlenmesinin eserlerin seçilmesinin ve sadece onları baz alarak etkinlik yapmasının doğru olduğunu savunurken; diğer görüş çocuklar ile yetişkinlerin iki farklı görüşte baz alarak çocukları toplumdan ayrıştırdığını ve müze personellerinin çocuk müzesi olduğundan dolayı basit ve yalınlaştırılmış bir üslup kullanılmasından ötürü çocukların önemli ve değerli eşyaları tanıyamamasından bahseder (Varol, 2001, s. 38).

Avrupa müzelerinin ve sanat galerinin tarihi incelendiğinde 16. asrın sonlarına kadar dayanmaktadır. Müzeler 1789 yılı Fransız Devrimi sonrasında eğitim amacı gütmüşlerdir. Fransız Devrimi sonrası müzeler halka açılmıştır. 18. yüzyılın ortalarında Amerika ve Avrupa'da eğitimin rol aldığı müzeler kurulmuştur. 19. asırda Endüstri Devrimi ile Amerika ve Avrupa'daki müze eğitimi hızlanmıştır. 20. yüzyılda UNESCO ve ICOM gibi uluslararası kuruluşların çalışmaları sonrası müzecilikte ve müze eğitiminde uluslararası standartlar için bilgi aktarımı ve tartışma platformu yaratılarak büyük gelişmeler sağlanmıştır. Müze eğitimi diğer eğitim felsefelerin geliştirilmesi ile okullarda önem kazanmaya başlamıştır (Akmehmet, 2016'dan aktaran Aydoğan, 2017).

Savaş gibi toplumu yıkan zamanlarda eğitim ve destek amaçlı tarihte müzeler çok büyük rol üstlenmişlerdir. Dünyanın birçok yerinde Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin farklı etkinlikler ve bölgenin ihtiyacına göre şekillenip eğitim verdiği açıktır.

Dünyada başlıca Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri örnekleri ve etkinlikleri:

2.7.1 Arizona Çocuk Sanat Müzesi (İ.D.E.A Museum)

1978 yılında John Whiteman tarafından kurulmuştur. Müze, Güzel Sanatlar Merkezi olarak başladı ve daha sonra Şubat 2014'e kadar Arizona Gençlik Müzesi olmuştur. Amerika'da

güzel sanatlara odaklanan ilk çocuk müzesi olarak kurulmuştur. Çocukları sanat dünyasına tanıtmak, kendini keşfetmeyi, kendini ifade etmeyi teşvik etmek ve bilişsel düşüncelerini geliştirmek için ilham veren interaktif dünya standartlarında sanat sergileri sunan topluluğa Metro-Phoenix bölgesindeki aileler için önemli bir hedef haline gelmiştir. Bireylerin sanatsal gelişimdeki kritik zamana önem vererek farklı sanat eserlerini ulusal ve uluslararası profesyonellerle onlara tanıtmaktadır. Okul turları ile öğretmenler için değerli bir kaynak olarak hizmet etmektedir. En erken 5 yaşı baz alarak 100 yaşına kadar insanlara sanat eğitimi için imkanlar sunmaktadır.

Müze etkinlikleri ve sergiler üç temele odaklanır: Erken öğrenmeyi desteklemek, yaratıcı düşünceyi beslemek ve aileleri çekmektir. Her yaştan çocukların ve gençlerin dünyalarını farklı toplulukların en iyi hale getirmek için gerekli görmenin yeni yollarını tecrübe etme fırsatı yaratmaktır.

Öğrenmek, yapmak ve oyun temalarında sınıfları bulunan müzede farklı kamplar ve etkinliklerde yapılmaktadır.

2.7.1.1.Müzede Gerçekleştirilen Etkinlikler

2.7.1.1.1 Sanatsal Masal Deneyimi

Eğitimle yürütülen erkan sanat okuma ve yazma programıdır. Bu program, özellikle 3-5 yaş arası çocuklara yöneliktir. Özel bir hikâye ve kitabın temasına dayanan uygulamalı bir sanat etkinliği içermektedir.

Etkinlikte öğrenme hedefleri:

- Çocuklar, ön okuma becerileri, dil ve kelime gelişimi, eleştirel düşünme becerileri, yaratıcı ifade ve temel sanat kavramlarına maruz kalmayı sağlamaktadır.
- Çocuklar, çeşitli sanat malzemeleri ve teknikleri keşfederek, desen şekil ve renk denemeleri yapar, kaba ve ince motor yeteneklerini ve problem çözme becerilerini geliştirmektedir.

- Galerileri keşfederken, çocuklar sergilenen sanat eserini deneyimleyebilecek ve etkileşime girebilecektir. Çocuklar sanat eseri hakkında görüşlerini tartışma ile şekillendirme fırsatı bulmaktadırlar.

Bu programda öğretmenlere müze ortamını kendi müfredatlarını genişletmek ve geliştirmek için öğretim aracı olarak nasıl kullanacaklarını göstermektedir.

2.7.1.1.2 HUB

Hayal gücünü tetikleyen, yaratıcılığın gelişmesine izin veren çeşitli etkileşimli alanlara sahip bir galeridir. Ailelerle ve farklı yaş grupları ile sanat eseri oluşturma, tasarlama, keşfetme ve koleksiyon oluşturmayı sağlamaktadır. Bu çerçevede açılan sınıflar:

- İnşa etme
- Dünyanızı tasarlayın
- Recyclery (geri dönüşüm odaklı)
- Karalamalar (doodling)
- Teknik tablo
- Dijital sanat
- Ahenk içinde
- Animasyon istasyonu
- Vites arttırma

İ.D.E.A Müzesi'nde kalıcı ve geçici sergiler düzenleyerek eğitimleri aktif tutmaktadır. Müze birçok alana hitap etmektedir. Farklı sınıflar ve sürekli düzenlenen sanat kampları ile bölgede sanat eğitiminde önemli bir yer edinmektedir (İ.D.E.A Museum, 2019).

2.7.2 Mocha Çocuk Sanatları Müzesi (Museum of Children's Arts: MOCHA)

1991 yılında Broadway Newyork'ta East Bay okullarına ve topluluklarına sanat eğitimi programları getirmeyi umarak kurulmuştur. MOCHA'nın varlığı düşük gelirli topluluklar,

devlet ve özel okullara sanat eğitimini getirmek amacı ile atölyelerini ve galerilerini halka açmıştır. MOCHA eğitmenler, öğrenciler, veliler ve sanatçılar ile iş birliği içerindedir.

Yaklaşık bir milyon çocuğun yaşamını, okulları East Bay, toplumu ve müze programlaması aracılığı ile geliştirmiştir. Sanatın çocukların yaratıcı düşüncesini ve bilişsel gelişimi üzerindeki pozitif etkisini açıkça ortaya koymuşlardır.

MOCHA Çocuk Sanat Müzesi'nin söylemine göre sanat eğitiminin erken yaşta ve sıklıkla uygulandığı zaman duygusal gelişiminde hayati bileşenleri oluşturduğunu söylemektedir.

MOCHA artan şiddet oranlarının sanat eğitimi ile sınırlandırabileceklerini ve topluluğun eğitimi konusunda etkili sanat eğitiminin önemli rol oynadığını düşünmektedir. Bilinen müze kültürünü baştan yapılandırarak sanat eğitimine katkıda bulunmaktadırlar. MOCHA Sanat Müzesi bölgenin sayılı ve etkin müzelerindendir. Her hafta sonu etkinlikler, sergiler ve stüdyolar açarak toplumun yapı taşı olan aileler ile çocuk merkezli eğitimler düzenlemektedir. Yapılan etkinliklerden örnekler:

- Eğitimciler için atölyelerde sanat etkinlikleri düzenlemektedirler.
- Ebeveynler için atölyelerde sanat etkinlikleri ve aileler ile çocukların etkileşimini sağlamaları için etkinlikler düzenlemektedirler.
- Okullar ile randevu sistemi sağlayarak gruplar ile farklı atölyeler düzenlemektedirler.
- Oakland Halk Kütüphanesi'nde ücretsiz olarak sanat etkinlikleri düzenlemektedirler.
- Doğu Körfezi'ndeki yaşlılar için sanat etkinlikler düzenlemektedirler.
- Her hafta sonu randevu alınarak, farklı temalarda uzman eğitmenler eşliğinde sanat eğitimi vermektedirler (Museum of Children's Arts: MOCHA, 2019).

2.7.3 Nepal Çocuk Sanatları Müzesi (Children's Art Museum of Nepal)

Nepal Çocuk Sanatları Müzesi Eylül 2013'te kurulmuştur. Sosyal hizmet kuruluşları ile ortaklaşa çalışmaktadır. Çocukların yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini özgürce ifade etmelerini, öğrendiklerini ve kimlikleriyle gurur duyabilecekleri yaratıcı bir yer oluşturarak, ülkelerinde bulunmayan sanat tesisleri ve deneyimleri sağlamayı amaçlamaktadır. Müzenin fiziksel bir alanı yoktur. Sanatı sınıflara ve diğer çocuk alanlarına getirerek, hedefleri başarabilmek için aktif çalışmaktadırlar. 2015 yılında büyük bir deprem atlatan Nepal, 9000 insan kaybetmiştir. Deprem sonrası Katmandu genelinde kurulan kamplarda bulunan çocukları ziyaret ederek bir yardım programı başlatmışlardır. Nepal Çocuk Sanatları Müzesi, sanatsal etkinlikler, oyunlar ve çeşitli ortamlar aracılığı ile düşüncelerini ifade etmeleri için kendilerini güvenli hissettiren aktiviteler kullanarak çocuklara depremin yarattığı duyguları yüceltme fırsatı sağlamaktadır.

Şekil 1 Nepal Çocuk Sanat Müzesi'nde etkinlik yapan çocuklar http://nepalcam.com/#overview sayfasından erişilmiştir.

Şekil 2 Nepal Çocuk Sanatları Müzesi'nin düzenlediği çalışmada resim yapan çocuk. http://nepalcam.com/#overview_sayfasından erişilmiştir.

Müzede yapılan etkinlikler

- "Winter Art Camp" adı altında çocuklara yönelik kış kampı düzenlemektedir.
- Oyma, gravür ve hat etkinlikleri ile çocuklar farklı kültürlere yoğunlaşmaktadırlar.
- "Hayallerim", "hayvan maskelerim" gibi temaları ve diğer festivalleri sponsorlar ile birlikte çocuklarla etkinlikler yapmaktadırlar.
- Farklı filmlerden yola çıkarak sanatsal turnuvalar düzenlemektedirler (Children's Art Museum of Nepal, 2019).

2.7.4 Doğu Norveç Oslofjord Oslo Uluslararası Çocuk Sanatları Müzesi (Eastern Norway Oslofjord Oslo Internatıonal Museum Of Chıldren's Art)

Müze 1986 yılında Çocuk, Tarih, Sanat ve Kültür Vakfı tarafından kurulmuştur. Film sanatçısı Rafael Goldin (1920-1994) ve eşi Doktor Alla Goldin (1938-2007) müzenin fikrinin ve koleksiyonunun arkasında yer almıştır. 180'den fazla ülkeden çocuklar ve gençler tarafından yapılan benzeri olmayan sanat koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır.

Müzenin üstlendiği görevler:

Koruma: Müze, dünyanın dört bir yanından çocukların sanat eserlerini toplar ve onları gelecek için korumaktır.

Yaratma: Ziyaretçiler, çocuklar ve yetişkinler, müzenin çeşitli etkinliklerine katılarak yeni eserler yaratmak, üretmek için imkân sağlamaktır.

Biçimlendirme: Müze hem yurtiçinde hem de yurtdışında farklı temalarla yürüyüş sergileri düzenlemektedir.

Müze hem çocuklar hem de yetişkinler için ilham kaynağıdır.

Uzun vadeli misyonu, çocuk haklarını teşvik ederken, çocuk sanatının ve kültürünün değerine saygı ve anlayış yaymaktadır. Kendi kültürlerini yaşama ve sürdürme hakkı bilenen ilkelerdendir. Müzenin çocukların estetik değerlerini artırdığını ve vizyonlarının gelişimine katkısının çok olduğunu vurgulamaktadırlar.

1980 yılında kurulan Çocuk Tarihi, Sanatı ve Kültürü Vakfı müzeye aittir. Vakıf 8 üyeli kurul ile yönetilirken devletten işletme desteği almaktadır. UNESCO'nun Uluslararası Müzeler Birliği'ne de üyedir.

Müzenin genel amacı, ortak değerlerin olumlu deneyimlere, tarihî görüşlere, bağlılığa ve sosyal sorumluluğa ilgiyi artırarak kalıcı değerler yaratmaktır.

Şekil 3 Müzenin koleksiyonlarından "Benim gücüm seninkinden daha büyük, ben senden daha güçlüyüm." Gao Ao (4) Çin. http://www.barnekunst.no/samlingen/ sayfasından erişilmiştir.

Şekil 4 Müzenin koleksiyonlarından "Atlar" Valentin Ivanov (10) Bulgaristan http://www.barnekunst.no/samlingen/ sayfasından erişilmiştir.

Müze'nin daima sergisi vardır ve bu serginin Norveç'e kültürel anlamda katkıları bulunmaktadır. Müzede çizim istasyonları bulunmakta ve orada "yeni dijital oyun masalları" gibi farklı kavramlar içermektedir.

Müze sürekli sergiler ve temalarla Norveç çocukları, gençleri ve yetişkinlerine sanat eğitiminin farklı vizyonlarını geliştirmeyi üstlenmiştir. Web sitesinde çevirim içi kütüphanesi ve sergileri bulunmaktadır (Eastern Norway Oslofjord Oslo Internatıonal Museum Of Chıldren's Art, 2019).

2.7.5 İsviçre Kijumu Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi (Stiftung Kinder und Jugendmuseum)

2001 yılında Çocuk ve Gençlik Müzesi Vakfı kurmuştur. İsviçre'de türünün ilk örneğidir. Sanat ve kültürel değişim alanlarında mobil atölye kursları ve uygulamalı hizmetler sunmaktadır.

Amaçları çocuk ve gençlerde bütünsel, sürdürülebilir kişilik gelişimi süreçlerinin yanı sıra yetkinlik ve eylem odaklı öğrenmeye teşvik etmektedir.

Uygulamalı amaçları:

- "Akılda eller" ve "yaparak öğrenme"- tüm duyuları ve kendi eylemleri ile öğrenmeyi sağlamaktır.
- Keşfetmek, denemek ve tasarlamak- hayal gücüyle sanatsal yaratıcılığı bir şekilde aktif tutmaktır.
- Kutunun dışında düşünmek ve daha derine bakmak- dünyayı ve karmaşık ilişkilerini eğlenerek keşfetmektir.

Müzede atölye uygulamalarında çocuklar algılayabilir, toplayabilir, deney yapabilir, iletişim kurabilir ve sunabilirdir.

Şekil 5 Batı Afrika'da Ashanti kültürü ile maske atölyesi çalışmasından.

https://www.kijumu.ch/de/144/atelier/atelier/28/anansi.html sayfasından erişilmiştir.

Şekil 6 Mağribi Sanatı (8-18. yy) matematik ile biçimsel dil etkinliğinden 2-4. Sınıflar. https://www.kijumu.ch/de/144/atelier/atelier/21/maurische-ornamente.html sayfasından erişilmiştir.

Müzede birçok atölye mevcuttur. Web sitesinde her paylaşılan etkinliğin altına içeriği ve hedeflerini açıkça yazmaktadır. Müze sanat tarihçisinden sanat eğitimcisine, temaya göre ilgili uzmanlarla çalışmaktadır (Stiftung Kinder und Jugendmuseum, 2019).

2.7.6 Çin Tayvan Çocuk Sanat Müzesi (Children's Art Museum in Taipei)

1986 yılında New York Öğretim Merkezi tarafından kurulmuştur. O tarihten beri farklı alanlarda sınıflar kurulmuştur. Bu sınıflarda süreli eğitimler ve etkinlikler yapılmaktadır. Sanatın ilkelerine dayanarak, öğrencilerin ders dışında farklı araçlar ve medya uygulamaları yapabilmeleri için farklı kurslar açmaktadırlar. "Sanat sadece sanat değil, yaşam olmalıdır" ilkesini savunmaktadır. Sanat eğitimiyle yaratıcılığı ve estetik duyguları teşvik ederken ekonomik sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmayı hedeflemiştir.

Farklı eğitim merkezlerinde banqiao, Dazhi, Ximen, Doğu temaları gibi gruplandırılarak dersler verilmektedir. Sanat galerisinde sürekli sergiler düzenlenmektedir. Sadece çocuk ve gençleri eğitmek değil, sanat eğitimcilerine de kurslar düzenlemektedirler. Ebeveyn ile çocuk sınıfı açarak onlara içindeki yaratıcı çocuğu çıkartma fırsatı verilmektedir. Her sınıf kademesi ile çalışılmaktadır. Müzenin farklı doku deneyimleri, renk öğretimi ve baskı çalışmalarına kadar aktif bir kurs planı vardır. Müze de sanat değerleri kursu da yer almaktadır. Bu kursta sanat tarihinden örnekler ile içlerinde kaybolmuş yaratıcılığı açığa çıkartmak ve sanat tarihi eğitimi vermektedirler.

Şekil 7 (Orta entegre sınıfı) farklı dokularla böcek çalışması 1. http://artart.com.tw/index.php/Museum/museum_news_s/mcid/2/p/1/bid/78 sayfasından erişilmiştir.

Şekil 8 (Orta entegre sınıfı) farklı dokularla böcek çalışması 2. http://artart.com.tw/index.php/Museum/museum_news_s/mcid/2/p/1/bid/78 sayfasından erişilmiştir.

Birçok sınıf ile tek bir mekâna bağlı kalmayarak eğitim anlayışını önemseyen müzenin toplumun her kesimine hitap eden çok geniş bir yelpazesi vardır (Children's Art Museum in Taipei, 2019).

2.7.7 Yunan Çocuk Sanatları Müzesi (Museum of Greek Children's Art)

Yunan Çocuk Sanatları Müzesi, 1994 yılında Dostlar Derneği tarafından kâr amacı gütmeden kurulmuştur. Kültür ve Eğitim Bakanlıkları tarafından kabul edilerek Atina Tarihi Merkezi'nin Müzeler Ağı ve Kültür Kurumları üyesidir. Müzenin temel ilkeleri, çocuk sanatının değerlerini ve benzersizliğini teşvik etmektir. Diğer ilkeleri ise:

- Çocuk sanatını korumak, incelemek ve sunmak.
- Çocuk estetiği ve yaratıcılığını geliştirmek.
- Eğitim ve sanat etkinlikleri düzenlemek.
- Çocuk sanatının geçici sergilerine ev sahipliği yapmak.

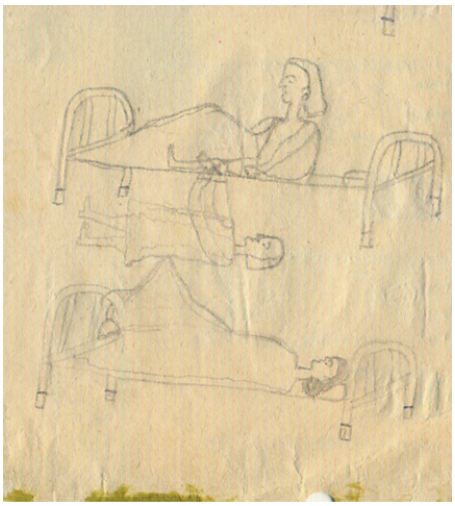
Yunanistan'daki ve yurtdışındaki diğer müzeler ile vakıflarla ilgili kurumlarla sergi düzenlemektedir.

Müzenin bağış olarak aldığı resimler ile çocukların ve gençlerin evrensel sanat dili ile görüş ve fikir alışverişinde bulunmaya teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Müze çok geniş bir koleksiyona sahiptir. Afrika'dan Çin'e kadar iki ve üç boyutlu küçük sanatçıların eserini saklamaktadır.

1945-48 yılları arasında Alman işgalinden hemen sonra Yunanistan'da yapılan çizimlerin içerdiği müze koleksiyonda hastanede yatan çocukların çizdiği resimlerde yer almaktadır (Şekil 9.1 – 9.2).

Şekil 9.1 Anonim eser, Yunan Çocuk Sanatları Müzesi koleksiyonundan. http://www.childrensartmuseum.gr/view_subpage/21/artworks-from-donations#!prettyPhoto sayfasından erişilmiştir.

Şekil 9.2 Anonim eser, Yunan Çocuk Sanatları Müzesi koleksiyonundan. http://www.childrensartmuseum.gr/view_subpage/21/artworks-from-donations#!prettyPhoto sayfasından erişilmiştir.

Çocuklar için sanat atölyeleri bulunmaktadır. Tüm atölyelerin genel amaçları:

- Çeşitli çizim malzemeleriyle deney yapmadır.
- Çeşitli çizim teknikleriyle tanışmadır.
- Kişisel sanat dillerini geliştirmektir.
- Belirli konularda çalışarak hayal gücünü kullanmaktır.
- Bireysel ve grup çalışmaları oluşturmaktır.

Müzede yapılan etkinliklerden bazıları:

- Müze okula gidiyor.
- Çeşitlilik ve ırkçılık ile ilgili sanat çalışmaları.
- Özel ihtiyaçları olan insanlar ve sosyal açıdan savunmasız gruplar için eğitim ve atölye çalışmaları.
- Aileler ile sanat çalışmaları.
- Yetişkinler için sanat çalışmaları.
- İki dilli aktiviteler atölyesi.

Örneklerde yapılan etkinliklerin bir kısmı yer almaktadır. Atölyeler ile aktif bir rol üstlenmiş olan müzede her kesimden insan için sanatın gerekliliğini savunmaktadır. Müze bünyesinde 10.000'den fazla çalışmayı barındırmaktadır. Müzenin genel amacı çocuk sanatının benzersizliğini vurgulamaktır. Kültür ve sanatla ilgilenen bir nesil olmasını amaçlamaktadır ve bu doğrultuda sürekli çalışmalar düzenlemektedir (Museum of Greek Children's Art, 2019).

2.7.8 CMA Çocuk Sanatları Müzesi (Children's Museum of the Arts New York)

Ekim 1988'de Kathleen Schneider tarafından kurulan müze çocuklar ve aileleri, sanatçılar ile beraber etkinlik yapma fırsatı sunmaktadır. CMA sanatın insan üzerinde çok büyük bir dönüştürücü etkisine sahip olduğunu savunmaktadır. 1930'lu yıllara dayanan 50'den fazla

ülkeden 2.000'inin resim ve çocuk temalı kalıcı eserlerini koleksiyonunda barındırmaktadır.

Müzede yapılan etkinliklerden bazıları:

- Farklı kültürlere ait etkinlikler düzenleyerek o kültürlerin sanatsal aktivitelerini çocuklara sanat yoluyla duygularını ve kültürlerini yansıtmaları istenmektedir.
- CIVICKIDS etkinleri ile liderlik, sürdürebilirlik ve nezaket de dâhil olmak üzere sivil katılım temalarına dayanan bir proje gerçekleştirmektedirler. Bu proje çevrim içi sanat paylaşımları yapılmasını sağlanmaktadır. Dünyanın her yerinden birçok çocuk ile farklı proje ve tamalar üzerine sanat paylaşımları yapılmaktadır.

Eğitimlerinde aileler ve bakıcıları hedef alıp onlarla beraber eğitimler verilmektedir. Bu etkinlikler drama, teknolojik sanat, kitap ile yapılan etkinlikler gibi klasik sanat etkinliklerinin yanı sıra farklı yöntemler kullanılmaktadır (Children's Museum of the Arts New York, 2019).

2.7.9 Gençlik Sanat Müzesi (Young At Art Museum)

1986 yılında sanat eğitimindeki büyük eksiklikleri doldurması amacı ile Güney Florida'da gezen "duvarsız müze" olarak başlamıştır. 1991 yılında profesyonel sanatçılar tarafından verilen çocuklara stüdyo sanat dersleri başlamıştır. Kurumlardan ve vakıf ortakları tarafından verilen burslarla ihtiyacı olan çocuklara dersler verilmektedir. Ulustaki en iyi sanat müzesi olarak 2002'de ödül almıştır. Sığınakta yaşayan evsiz çocukların okul eğitiminden sonraki boşluğu doldurmak için programlar başlatmıştır. 2012 yılında 55.000 metrekarelik Gençlik Sanat Müzesi ve Broward County Kütüphanesi açılmıştır.

Çocuklar için (3-12 yaş arası) evde sanat, karışık medya, çizim, boyama, baskı resim, kil büyüsü, seramik, el yapımı çömlek, dijital sanat, film, fotoğrafçılık dersleri verilmektedir.

Gençler için (13-18 yaş arası) üniversite öncesi sanat portföyü, çizim, boyama, baskı resim, seramik, dijital sanat, film, fotoğrafçılık, video oyunu tasarımı dersleri verilmektedir.

Yaşlılar için (55 ve ileri yaş için) seramik, sulu boya, yetişkinler için sanatsal akşamlar gibi etkinlikler yapılmaktadır.

Müzede gece etkinlikleri, ebeveyn ile sanat çalışmaları gibi farklı çalışmalar sürdürülmektedir. Müze sanatsal alanlarda etkin çalışmaları ile bölgede söz sahibidir. Müze çocukların ve gençlerin sanatı sevmelerinin ve sanatın insan üzerinde etkisinin büyük olmasının altını çizmektedir (Young At Art Museum, 2019).

2.8 Türkiye'de Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği

Türkiye'de devlet sanat galerilerinde ve özel galerilerde bazı etkinlikler düzenlenmektedir. Fakat çocuk ve gençlik için özel düzenlenen ve sürekli çalışmalar sağlayan bir müze yoktur. Bu galeriler ve sanat müzeleri yılın bazı günleri sınırlı sayıda ve kısıtlı etkinlikler gerçekleştirmektedirler. Bu da sanat eğitimi açısından ülkemiz için yeterli değildir. Kontenjanlı olarak kayıt alınıp her kesim öğrencilere ve okullara hizmet edememiş olmaktadır. Açılan bir çocuk ve gençlik sanat müzesi ile katılımcıların hayatlarında görme imkânları olmayan eserlerle yakın temasa girmesi ve bu eserin anlatımının profesyonel bir sanat eğitimcisi tarafından yapılması yaşantı sonucu öğrenilirken müzelerde bulunan atölyeler ile uygulama yapılıp orada kendi eserlerini sergileme imkânın olması sanat eğitiminin kalıcılığı açısından büyük önem taşır. Pedagojik olarak hazırlanmış müzeler, çocukların ve gençlerin yaş özellikleri baz alınarak hazırlanmış sergilerin ve dokunarak, tanıyarak, eğlenerek gösterilen sanat eğitiminin okul ortamında dakika ile sınırlı ders saatinden çok daha etkin olacağı açıktır.

Günümüz şartlarında bireylerdeki yaratıcılığın farkına varılarak geliştiren ve eğitim ortamlarının öğrencilere uygun şekilde planlanması ile çocuktaki saklanmış güçleri açığa çıkartabileceği, yaratıcılığın geliştirilebileceği bir eğitim anlayışına ihtiyaç vardır. Çağdaş eğitim yaklaşımlarıyla çocukların ön planda aktif yer alması gerekliliği ve görsel

materyallerin eğitim yöntemi olarak benimsenmesi günümüzde müzelere farklı bir boyut kazandırmıştır (Giritli, 2012).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde "Çocuk Sanat ve Gençlik Müzesinin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı" konulu tez çalışmasında kullanılan araştırmanın modeli, veri toplama teknikleri ve verilerin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

"Çocuk Sanat ve Gençlik Müzesinin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı" adlı tez çalışması nitel bir araştırmadır.

Nitelikli bir görüşme, bireysel düşünceler ve inanışlar hakkında yansız bilgi edinme sanatı ve bilimidir. Görüşmecinin bilgileri, düşünceleri, davranışları bir sistemdir. Görüşmenin bu amacı tüm ögelerini araştırmaktır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016, s. 153). Nitel araştırma yöntemlerinden konu tarama olarak literatür taraması modelinden ilgili dünyada bulunan örnekleri ve ülkemizde benzer uygulamaları araştırılarak alansal çıkarımlarda bulunulmuştur ve yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Konya'nın Ereğli ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda Görsel Sanatlar öğretmeni olarak görev alan 21 öğretmen ile görüşmeler yapılmıştır. Yarı

yapılandırılmış form ile görüşmelerden elde edilen nitel veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

3.2 Evren ve Örneklem

Çalışmanın örneklemi Konya Ereğli'de çalışan Görsel Sanatlar öğretmenleridir. Konu ile ilgili alan araştırması yapılmıştır. Araştırmanın örneklemi olan öğretmenler için Resmî ve özel okullarda çalışan karma bir grup seçilmiştir. 21 öğretmenin EK-1'de bulunan "Görüşme Formu"nda sorulmuş cevapları kayıt altına alınmıştır.

3.3 Veri Toplama Teknikleri

Veriler kütüphanelerde yer alan kaynaklardan, dünyada bulunan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi örneklerinden ve alan ile ilgili diğer çalışmalardan elde edilmiştir. Bu alanda Türkiye'de ve farklı ülkelerde yapılan çalışmalar incelenmiştir. Veriler toplanarak ve düzenlenerek ilgili bölümlere, düzenli sıralama ile çıkarımlar yapılarak, değerlendirmeler araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu araştırmada Görsel Sanatlar öğretmenlerinin, Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sanat eğitimine katkıları yolunda, müze eğitiminde sanatsal olarak kuramsal ve uygulama çalışmaları hakkında; Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliğiyle ilgi görüşlerini belirlemek amacıyla bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu form, iki uzman tarafından incelenmiş; uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda nihaî haline getirilmiştir. Görüşme formunun hazırlanması için öncelikle; Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri, müze eğitiminde uygulamaların önemi; müze eğitiminin eğitim programlarında yeri, kazanımları değerlendirerek bu alanda yayımlanan yayınlar incelenmiş ve derlenmiştir. Bu bilgiler ışığında iki ana bölüm oluşturulmuştur. İlk bölümde öğretmenin kişisel bilgilerine yer verilmiş ikinci bölümde "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında öğretmenlerin ne derece bilgi sahibi olduğunu", "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sanat eğitimine katkısının neler olacağı", "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hangi kazanımlar sağlayacağını" ve "Öğretmenlerin müzede eğitimde internetten ne derece yararlandığına" "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği", "Müzelerde

öğrencilere sanatsal uygulama çalışması yapılabilirliği", "Müzelerin sanatsal etkinlik alanlarının yeterliliğine" ilişkin görüşleri 9 alt tema olarak belirlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasına yönelik yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler amacıyla araştırmacı, katılımcıların eğitim verdikleri uygun mekânlarda, randevu alarak uygun zaman dilimlerinde gerçekleştirilmiştir. İzinli öğretmenlerle kamu alanlarında görüşülmüş ve öğretmenlerden bazılarıyla uygun zaman dilimi ayarlanamadığından telefon ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler veri kaybı yaşamamak amacıyla görüşmecilerden izin alınarak ses kaydına alınmıştır. Bazı görüşmeler yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler ortalama 25 dakika sürmüştür. Katılımcılara araştırmanın amacına yönelik ön bilgilendirme yapılıp "Yaygınlaşması yeni sayılan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Hakkında Bilginiz var mı?" sorununda bilgisi olmayan öğretmenlere S. Buyurgan, Buyurgan (2012, s. 82) yaptıkları çalışmada yer alan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi tanımı; "Çocuklar ve gençler için sanatı tanıma, anlama ve sevmelerine yönelik oluşturulmuş müzelerdir. Fizikî özellikler ve etkinlikler yaş grupları göz önünde bulundurularak düzenlenmektedir. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri diğer sanat müzelerinden farklı olarak etkinlik bazlı düzenleme ve eserlerin seçimi pedagojik açıdan değerlendirerek düzenlenmiş okul dışı sanat etkinliklerinin yapılmasına uygun yerlerdir." verilerek diğer maddelere yönelik görüşleri istenmiştir. Bütün görüşme notları sırası ile yazılmış ve katılımcılara görüşme sırası ile (K1), (K2) … gibi kodlar verilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi ve Değerlendirme

Tez konusuyla ilişkin literatür ve kaynaklardan elde edilen veriler ile öğretmen görüşleri içerik analizine tabi tutulmuş çözümlenerek ortak bir bilgi alanı oluşturulmuştur. Araştırmada toplanılan veriler düzenlemiş ve seçilen örneklerin içerikleri değerlendirilmiştir. Tez çalışması sürecinde bulunan örnekler ve çalışmalar Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin görsel sanat eğitimi açısından katkısı yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde "Çocuk Sanat ve Gençlik Müzesinin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı" konulu tez çalışmasında alt amaçlarına ilişkin bulgulara ve bunlara yönelik açıklamalara yer verilmiştir.

4.1 Bulgular

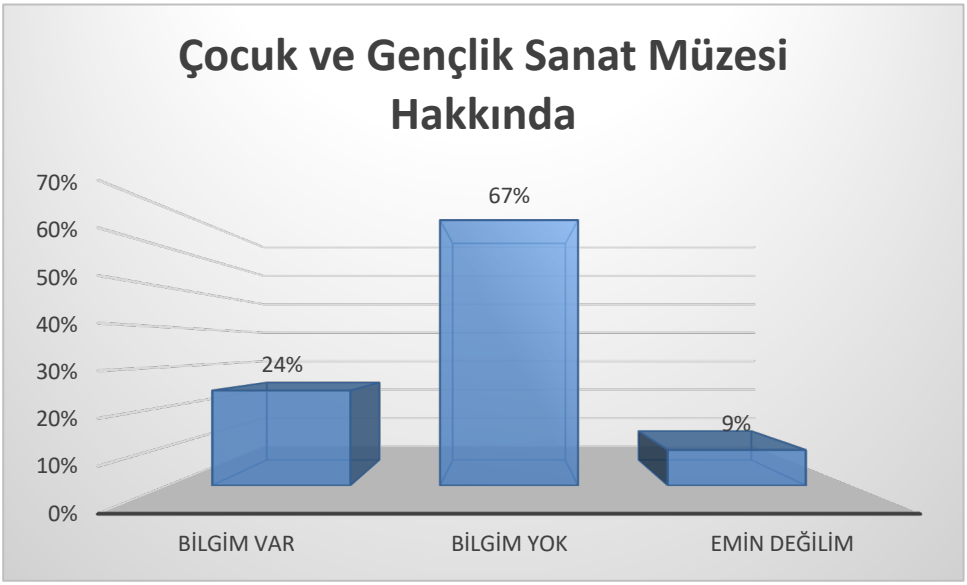
Bu bölümde 1. Alt amaç olan öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin nitelikleri hakkındaki görüşlerinin neler olacağına yönelik katılımcılara sorulan "Yaygınlaşması yeni sayılan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında öğretmenlerin ne derece bilgi sahibi olduğu", "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sanat eğitimine katkısı neler olacağı", "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hangi kazanımlar sağlayacağı" maddeleri belirtilmiştir. Araştırmanın 2. Alt amacı olarak öğretmenlerin Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği hakkındaki görüşlerinin neler olduğuna yönelik katılımcılara sorulan "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği" maddesi belirtilmiştir. 3. Alt amaç doğrultusunda öğretmenlerin müzede uygulama çalışmaları yapılması hakkındaki görüşlerine yönelik ise: "Müzelerde öğrencilere ne derece sanatsal uygulama çalışması yaptırabildikleri", "Müzelerin sanatsal etkinlik alanlarının yeterliliği", "Müzede görsel

sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama çalışmaların getirdiği kazanımlar hakkında düşünceleri", "Öğrencileri müzeye götürmeden müze eğitiminin verilmesini doğru ve yeterli bulup bulmadıkları", buna bağlı olarak "Öğretmenlerin müze eğitiminde internetten ne derece yararlandığı" hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmen görüşleri temalar halinde sunulmuştur.

4.1.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin Nitelikleri Hakkında Katılımcı Görüşleri

4.1.1.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Hakkında Katılımcı Bilirlik Düzeyine Göre Bulgular

Katılımcılara formun 1. Maddesi olarak "Yaygınlaşması yeni sayılan Çocuk ve gençlik sanat müzesi hakkında bilginiz var mı?" sorusu sorulmuştur. Katılımcıların cevapları 3 ana temada birleştirilmiş ve Şekil 10'te katılımcı görüş sayısına göre yüzdeler alınmış ve gösterilmiştir.

Şekil 10 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında katılımcı bilirlik düzeyi (%)

Şekil 10'te görüldüğü üzere katılımcıların %9'u "Emin değilim", %24'ü "Bilgim var" ve %67'si "Bilgim yok" ifadesini kullanmıştır.

"Emin değilim" ifadesine örnek söylem olarak:

"Duydum sanırım emin değilim, oyuncak müzesi gibi mi?" (K19)

"Bilgim var" ifadesine örnek söylem olarak:

"Amerika'da olan müze sanırım; Boston'da yanlış bilmiyorsam." (K21)

"Bilgim yok" ifadesine örnek söylem olarak:

"İlk defa duyuyorum." (K15)

"Bilmiyorum" ve "Emin değilim" ifadeleri kullanan katılımcılara araştırmanın devamını sağlayabilmek ve araştırmanın ana temalarına ulaşabilmek için Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi tanımı verilmiştir. Bu tanım S. Buyurgan ve U. Buyurgan'ın (2012, s. 82) yaptıkları çalışmaya göre:

"Çocuklar ve gençler için sanatı tanıma, anlama ve sevmelerine yönelik oluşturulmuş müzelerdir. Fizikî özellikler ve etkinlikler yaş grupları göz önünde bulundurularak düzenlenmektedir. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri, diğer sanat müzelerinden farklı olarak etkinlik bazlı düzenleme ve eserlerin seçimi pedagojik açıdan değerlendirerek düzenlenmiş okul dışı sanat etkinliklerinin yapılmasına uygun yerlerdir."

Sonrasında katılımcılara araştırmanın ana temalarından olan 2. Madde sorulmuştur.

4.1.1.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimine Katkısına Yönelik Bulgular

Katılımcıların tamamına "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi" tanımı verildikten sonra araştırmanın 2. Maddesi olan "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi ülkemizde olsaydı sanat eğitimine katkısı neler olurdu?" sorusu yönlendirilmiştir. Cevaplar 2 ana tema etrafında

toplanmış ve bu temalara katılımcıların hangi oranla katıldığı yüzdeler olarak saptanmıştır. Bulgular Tablo 1.1 ve Tablo 1.2 ’de gösterilmiştir.

Tablo 1.1

Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Görsel Sanat Eğitimine Katkısına Yönelik Görüşler

(%)	
14	1. Sanat eğitimi okulla kalmazdı.
14	2. Sanat derslerinin imajı değişirdi.
9	3. Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersine ilgi ve tutumu değişirdi.
9	4. Sanat eğitimini yaparak ve yaşayarak öğrenme fırsatı sunardı.
9	5. Sınıf ortamında öğrenci rolünden çıkıp müze ortamında kâşif olurdu.
4	6. Sanat hayatın bir parçası haline gelirdi.
4	7. Ülkemizde sanatçı sayısı artardı.
4	8. Sergi kültürü oluşurdu.

Tablo 1.1 ’de verildiği üzere katılımcıların %4’ü 6, 7, ve 8. Maddeleri vurgulamaktadır. Katılımcıların %9’u 3, 4 ve 5. Maddelerden söylemde bulunurken, %14'ü 1 ve 2. maddelerden bahsetmiştir. Katılımcı söylemlerini Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin çocuk ve gençlere yönelik katkılarını Tablo 1.2' de gösterilmiştir.

Tablo 1.2

Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Çocuklara ve Gençlere Katkısına Yönelik Katılımcı Görüşleri

%	
29	1. Bireylerin sanata ilgisi artardı.
29	2. Bireylerin sanata bakış açısı değişirdi.
24	3. Öğretmenlere, öğrencilere, toplumun her bireyine sanatsal katkı sağlardı.

24	4. Dünyaya estetik açıdan bakmayı bilen bireyler olurdu.
19	5. Kalıcı sanat eğitimi ortamı olurdu.
14	6. Sanata ve sanatçıya saygı duyan toplum olurdu.
14	7. Bireyler sanatsal teknik olarak bilgi edinirdi.
14	8. Bireyler geçmiş ve güncel sanat eserlerini tanırdı.
14	9. Sanat eğitimi okulla kalmazdı.
14	10. Bireylerin sanatsal tutumunu geliştirirdi.
9	11. Bireyler sanatsal terimleri tanırdı.
9	12 Bireyler sanat eserini anlamlandırmayı öğrenirdi.
9	13. Bireylerin yeteneklerini keşfetmesine yardımcı olurdu.
9	14. Sanatı seven bireyler olurdu.
9	15. Hayal güçleri ve yaratıcılığı gelişmiş bireyler olurdu.
9	16. Çocukların zekâ gelişimini desteklerdi.
9	17. Çocukların erken yaşta ilgi alanları ortaya çıkardı.
9	18. Sınıf ortamında öğrenci rolünden çıkıp müze ortamında kâşif olurdu.
4	19. Çocukların resimlerde verdiği mesajlar yön alırdı.
4	20. Sanatsal alanda bireyler cüretkâr olurdu.
4	21. Bireylerin müze bilincini edinmesini sağlardı.
4	22. Sanatsal bilgi birikimine sahip bireyler olurdu.
4	23. Bireyler resim yaşını güzel atlatırdı.
4	24. Bireyler müze alışkanlığı kazanırlardı.
4	25. Ülkemizde sanatçı sayısı artardı.
4	26. Bireyler üretme hazzını yaşarlardı.
4	27. Özgüvenli nesiller olur.
4	28. Özgür bireyler ve özgün eserler ortaya çıkardı.
4	29. Araştırmayı seven bireyler olurdu.
4	30. Sergi kültürü oluşurdu.
4	31. İnce ruhlu ve saygılı bireyler olurdu.
4	32. Zamanı iyi değerlendirmeyi bilen bireyler olurdu.

Tablo 1.2'de gösterilen bulgulara göre katılımcıların yüzde %29'u 1, 2. Maddeleri ifade etmiştir. Katılımcıların %24'ü 3. ve 4. maddelerden; %19'u 5. maddeden bahsederken %14'ü 6, 7, 8, 9, 10. maddelerden bahsetmiştir. Katılımcıların %9'u 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18. maddelerden söz etmiştir. Katılımcıların %4'ü 19-32 arasındaki maddeler söylemlerinde tekrarlamıştır.

Katılımcıların Tablo 1.1 ve Tablo 1.2'de ki maddelerden söylemde bulunan görüş örnekleri:

"Kesinlikle etkili bir şekilde sanata ilgi artırıldı. Sınıf ortamında dışarıdan getiren bir örnek bile gelse öğrenci heyecanlanıyorlar. Ki orada bir hamuru alıp işlemesi, gerçek esere bakıp hamuru işlese ona teknik olarak bilgi sağlar. Şövale görmeyen, bilmeyen öğrenciler orada biçimsel olarak ve terimleri de aşina olup illa sanata ilgili olmasına gerek yok bunları öğrenir. Şahsen eleştirecek olsam kendimi bile 4 yıl eğitim yeterli olmadı. Maddî imkânsızlıklar içerisinde yağlı boya gördük ve yapmaya çalıştık. Çocuklara katkısı olmaz; sadece ailelerin yanı sıra öğretmenlerin kendini geliştirmesi açısından da çok önemli olacaktır. Ve dahi verilen eğitim de kalıcı olacaktır." (K1)

"Çok güzelmiş. Çok büyük katkısı olurdu. Anasınıfından itibaren başlasa bu eğitim çocukların resimlerinde verdiği mesajlar bile yön alır gerçek eserler ile tanışan çocuklar bakış açıları geniş açı olarak büyür. Ben çocukların bir sanat eserine anlamlandırmak için bakmasını istiyorum. Merak etmesini ve ilgi duymasını istiyorum. Eğer bu tür bir müze olsa yaşamının içine girer ve ona merak uyandırır keşfederdi." (K2)

"Ülkemizde olsaydı çok güzel olur. Bilgi birikimine sahip çocuklar olurdu. Güncel bilgileri almaları, tarihi anlamaları açısından çok etkili. Sadece eski eserler değil, modern eserleri takip edip insanların dünyada neler yaptığını görme imkânı olurdu."(K8)

Bu bulgulara farklı bakış açısı olarak örnek katılımcı söylemi:

“Çocukluktan ve gençlikten kazanılan sanat kültürlerine sahip çıkması açısından çok önemli. 40 dakikalık süren derslerde bu kadar çok kazanımı sağlamamız imkânsız. Resim yaşı diye bir kavram var, bu sanat yaşını güzel atlamamış olan birey ileri yaşa geldiğinde bir ağaç, güneş ve ev çizmekle sınırlı bir hayal gücü oluyor. Bu yaş çok önemli kritik dönemde güzel eserlere ve yaratıcılık geliştirecek ortamlara maruz kalmayan bireyler ne saygı oluşturuyor ne de yaratıcılık. Boyayı tanımıyor bile bu çok üzücü.” (K9)

Söylemlerden bir diğeri ise:

“Çok olumlu olurdu. Bilinçli insanlar gelişirdi. Bakış açısı gelişirdi. Oradan çıktıktan sonra her şeye bakışı değişirdi estetik görebilmeyi öğrenirdi. İnce ruhlu ve saygılı birey olurdu. Belki sanatçı olmak isterdi ve sanatçıya saygı duyardı.” (K10)

“Kalıcı öğrenme sağlanırdı. Ebeveynler ile keyif alır ve unutmaz. Toplum açıcından çok önemli gelişmeler olurdu. Sınıf ortamında öğrenci rolünü alan çocuklar müze ortamında kâşif rolü olurdu. Gördüğü her esere sanatsal açıdan bakardı. Sınıf ortamında sadece gösterdiğine sanatsal bakarken müzede her eser onun için sanatsal obje olacağı için sanatsal bakış açısı gelişirdi. Okul atölyesine öğrenci mecburî geliyor ders süresini tamamlayıp gidiyor. Çoğu zaman malzeme bile getirmiyor. Ama müzede istekli giden çocuk orada oyunlar ve etkinliklerle çok daha iyi zaman değerlendirir ve unutmaz. Müze bir alışkanlıktır.”(K11)

4.1.1.3 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sağlayacağı Kazanımlara Yönelik Bulgular

Katılımcılara çalışmanın 3. Maddesi olarak “Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi olsaydı hangi kazanımlar sağlanırdı?” sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplar ana çerçeve etrafında toplanmış maddeler listelenmiştir. Tablo 2’te katılımcıların toplanan verilerdeki maddelerden ne sıklıkla bahsettiği yüzdeler halinde verilmiştir.

Tablo 2

Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Kazanımlara Yönelik Katılımcı Görüşleri

(%)	
24	1. Bakış açısı gelişir.
19	2. Eğitimde kalıcılık sağlanır.
14	3. Yaratıcılık gelişir.
14	4. Tarihi, kültürel ve sanat değerlerini kazanır.
14	5. Estetik kavramı oluşur.
14	6. Duygularını ifade eder.
9	7. Sanat eserini tanır.
9	8. Empati kurar ve eleştirisel düşünür.
9	9. 3 boyutlu eser ile 2 boyutlu eseri ayırt eder ve tanır.
4	10. Müzeyi ve müze görevlerini tanır.
4	11. Sanata saygı ve duyarlılık kazanır.
4	12. Görsel sanat kültürü oluşur.
4	13. Değiştirme-dönüştürme (deformasyon) tanır.
4	14. Sanat akımlarını tanır.
4	15. Sanat eserinde dengeyi öğrenir.
4	16. Psiko-motor gelişimi artar.
4	17. Görsel uzamsal zekâsı gelişir.
4	18. Sanatsal gelişimi destekler.
4	19. Öğretmenin gelişimini destekler.
4	20. Görsel sanatlar dersi tutumu değişir.
4	21. Öğrenme isteği artar.
4	22. Yaparak-yaşayarak öğrenir.
4	23. Hayal gücü gelişir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların %24’ü 1. maddeden bahsetmiştir. Katılımcıların %19'u 2 maddeden ve %14'ü 3, 4, 5, 6. maddeleri söylemlerinde ifade etmiştir. %9'u 7, 8

ve 9.maddelerden söz etmiştir. Katılımcıların %4'ü 10-23. madde aralığından söylemlerinde tekrar etmiştir.

Temalara örnek olarak katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“3 boyutlu eser ile 2 boyutlu eseri ayırt eder ve tanır. Renk, biçimi tanır, Sanat eserinde denge unsuruna maruz kalarak bakış açısı ve ufku genişler. Görmeyi öğrenir. Görmeyi öğrenmek çok önemli. Bizim çocuklarımız görmeyi bilmiyor.” (K12)

Bulgulara destek sağlayacak bir diğer görüşte:

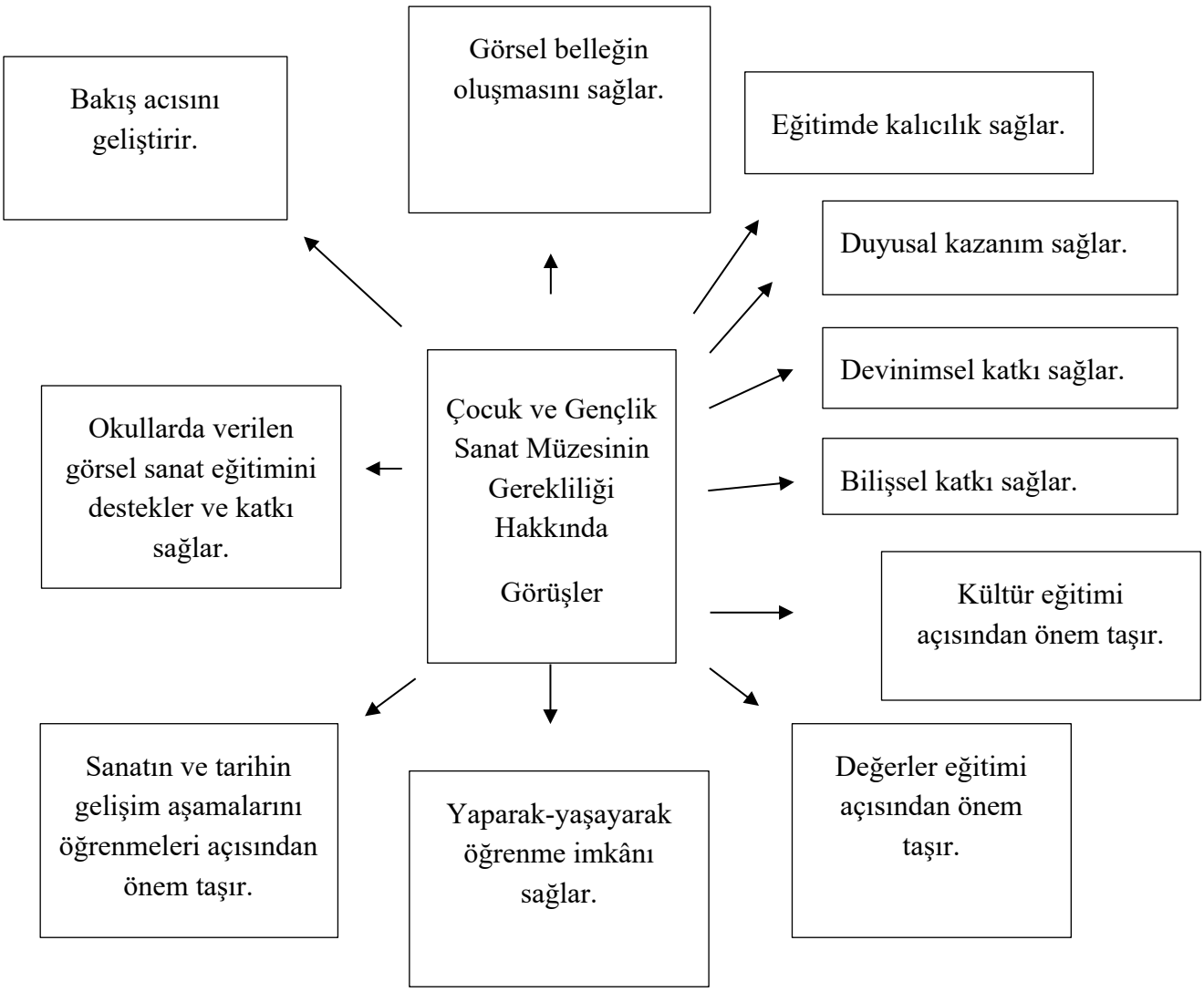
“Sanat eserini tanırdı. Kitap gibi olmazdı, bunu asla unutmazdı. Sanat derslerine tutum değişirdi. Kazandırmak istediğin kazanımların hepsini kazanır ve akılda kalırdı.” (K17).

Özel Eğitim Okulu’nda derse giren bir katılımcı 26, 37, 36, 23, 32. Maddelerden bahsederken şu şekilde ifade etmiştir:

“Özel eğitim olarak düşünüyorum. Çocuklarda bazen çok farklı yetenekler ortaya çıkıyor ve onlar çocuğu ve aileyi hayata bağlıyor. Biz burada çocukların ürün çıkartmasının heyecanını yaşamasına tanık oluyoruz. Çok büyük değişimler oluyor çocuklarda. Bizi de heyecanlandırıyor. Bunu aileler ile yapsa umut kazanır ve hayatları anlamlanır. Özel eğitim için hayatlarını anlamlandırmak çok önemli.” (K19)

4.1.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği Hakkında Katılımcı Görüşleri

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde araştırmanın amacına ilişkin düşünce sürecini şekillendireceği ve açılım sağlayacağı varsayımıyla 4. Soru olarak “Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların hepsi “Kesinlikle gereklidir ve mutlaka olmalıdır” ifadesini kullanmıştır. Bu bağlamda öğretmen görüşlerinden gerekliliğine ilişkin alt görüşlerden ortak çıkarımlar alınarak Şekil 11’de görselleştirilmiştir.

Şekil 11 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği hakkında katılımcı görüşleri.

Şekil 11'de katılımcıların görüşleri temalar altında toplanmıştır. Katılımcıların örnek görüşleri;

(K2): "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri sanat eğitimi için gereklidir. Çünkü Müzede eğitim geçmiş demek. İnsan ve kültür geçmişidir. İnsanlara anaokulundan itibaren müzede eğitim verilmesi gerekiyor. Bir Matematik, Türkçe dersleri kadar gereklidir." ifadesini kullanmıştır.

(K15): “Müze, tarih, geçmiş uygarlıklar ve sanat-sanatçı ve diğer bütün kültür ve kültür ögelerini içinde barındırır. Bize bu açılardan tatlar sunar, her esere bütüncül yaklaşımın farkındalığını arttırmak için müzede eğitim gereklidir.”

Analizler sonucu ulaşılabilen bir diğer tema ise “Görsel belleğin oluşmasını sağlar.” Az belirtilen bir görüş olmuştur. Buna bağlı olarak katılımcının söylemi:

(K8): “Müzede eğitim çok gereklidir. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeside, çocuklar müzelere gidip neye nasıl bakması gerektiğini öğrenmesi açısından önemlidir. Eski medeniyet eserleri ile günümüz modern sanat eserleri de görmüş olurlar. Görsel bellekleri bu sayede gelişmiş olur. Bunu bire bir şahit olup göreceği sadece müzeler var. Bunlara katkı olarak öğrencilere duyusal, devinimsel katkı sağlar.”

Analizlerin sonucu ortalama söylemlerden bir diğer tema ise “Yaparak-yaşayarak öğrenme imkânı sağlar” kavramıdır bu söylemlerden örnek olarak:

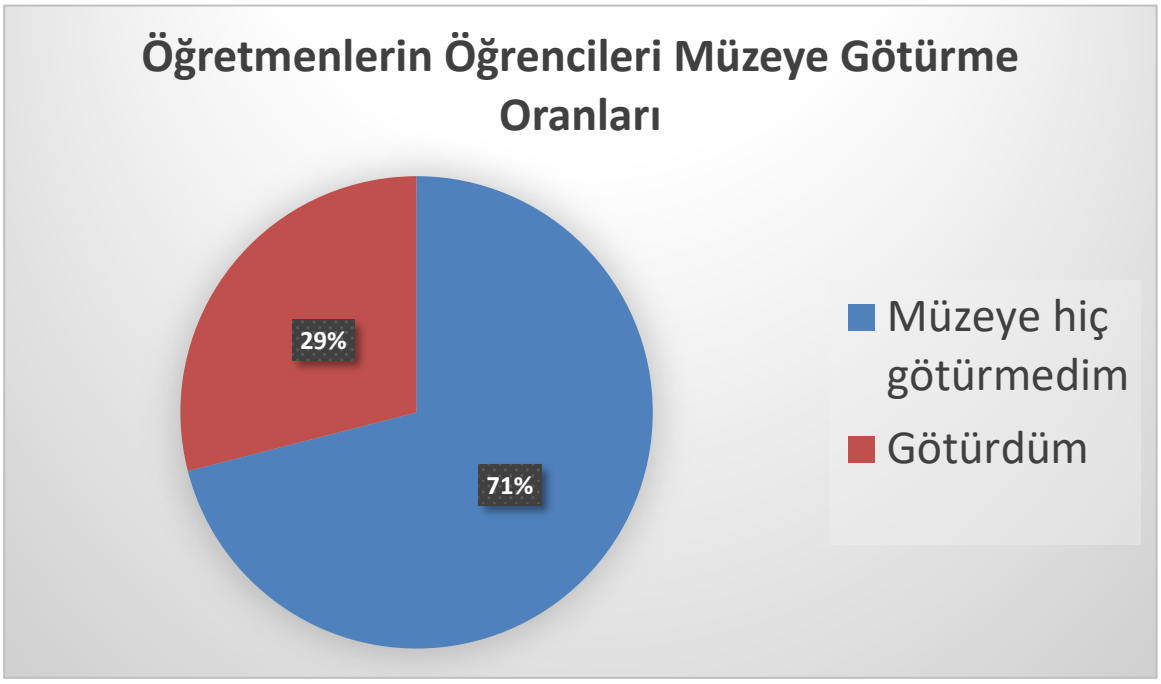
Müzelerde birebir öğrenci yaşantısı olacağından bireylerin deneyimlemesine çok katkı sağlar. Okullarla iş birliği içerisinde gidilirse okullarda verilen eğitimi somut hale getirir.” (K18)

Şemada yer almayan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliğin dışında “Şu an ki Millî Eğitim sisteminde müfredatta yer alan konudan uygulanabileceğini düşünmüyorum. Gayet gerekli ama izin işlemleri taşıma olmaması ve öğretmenlerin bunlarla uğraşmamasından dolayı bunlar güç duruma düşüyor. Ders saati içerisinde çok zor oluyor.” (K1) yorumda bulunmuştur.

4.1.3 Müzede Görsel Sanat Uygulama Çalışması Yapılmasına Yönelik Katılımcı Görüşleri

4.1.3.1 Müzelerde Öğrencilere Görsel Sanat Uygulama Çalışması Yapılabilirliğine Yönelik Bulgular

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde 5. soruya geçmeden önce sorunun içerisinde araştırmanın bilgisini detaylandırmak için görsel sanatlar öğretmenlerin müzeye götürüp götürmedikleri: Şekil 12'de verilen cevapların yüzdeleri alınmış ve hazırlanmıştır.

Şekil 12 "Öğretmenlerin öğrencileri müzeye götürme oranları"(%)

Katılımcıların %71'nin öğrencileri müzeye hiç götürmedikleri, %29'u müzeye götürmüştür.

Katılımcıların %29'unun 5. soru olarak "Müzede öğrencilere görsel sanat uygulama çalışması yaptırabildiniz mi? sorusu sorulmuştur. Şekil 13'te gösterilmiştir.

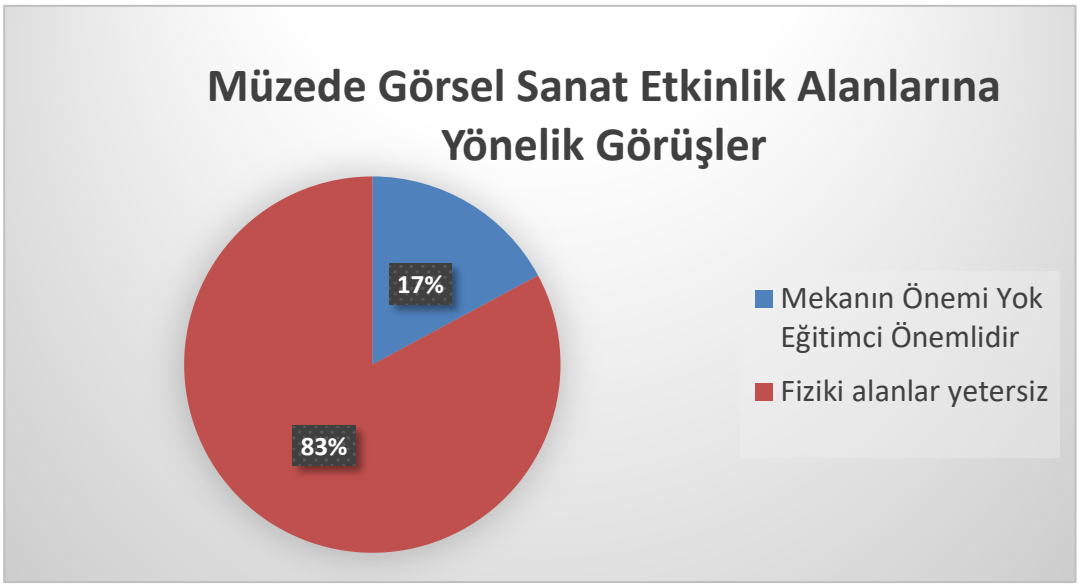

Şekil 13 "Müzelerde öğrencilere görsel sanat uygulama çalışması yaptırabildiniz mi?" sorusuna yönelik katılımcıların görüşleri. (%)

Katılımcılardan %66'sı "Hayır" cevabını verirken; %34'ü "Evet" söyleminde bulunmuştur.

Öğrencileri müzeye götüren 6 katılımcıya 6. soru olarak "Müzede öğrencilere görsel sanatlar uygulama çalışması için sanatsal etkinlik alanları yeterli mi?" sorulmuş ve görüşleri alınmıştır.

Bu bağlamda "Mekânın önemi yok eğitimci önemlidir." ve "Fizikî şartlar yetersiz, alanlar çok dar" görüşleri çerçevesinde toplanılmış, katılımcıların verdikleri cevaplara göre kişi sayısına bağlı olarak yüzdeler hesaplanmıştır. Bu verileri baz alarak olarak müzede öğrencilerin sanatsal uygulama çalışması açısından sanatsal etkinlik alanlarına ilişkin alt temalar öğretmen görüşlerine göre Şekil 14'te görselleştirilmiştir.

Şekil 14 "Müzede öğrencilere görsel sanat uygulama çalışması için sanatsal etkinlik alanları yeterli mi?" sorusuna katılımcıların görüşleri. (%)

Şekilde 14'te görüldüğü gibi katılımcılardan 6'sının %83'ü "Fizikî şartların yetersiz olduğunu koridorların ve alanların çok dar olduğunu" belirtmişlerdir. %17'si "Mekânın ve fizikî şartların hiçbir önemi olmadığını" ifade etmiştir.

"Öğrencileri müzeye hiç götürmedim." teması altında görüşlerden Özel Eğitim İş Okulu'nda Görsel Sanatlar öğretmeni olarak görev yapmakta olan katılımcı:

"Özel eğitim alan öğrenciler için hiç uygun değil. Tabelalar, yönlendirme vs. gibi ve eğitim için oturacak yer bile yok." (K19) söyleminde bulunmuştur. Bu alanda örnek görüşlerden:

"Hiç götürmedim." (K4)

"Fizikî şartlar yetersiz, alan çok dar" temasına örnek görüş olarak:

"Sanatsal etkinlik alanlarının darlığından dolayı yaptırmadım; sürem kısıtlıydı ve 30 öğrenci ile dar olan koridorlarda oldukça zor oldu." (K1)

"Mekânın önemi yok eğitimci önemlidir" temasına örnek görüş olarak:

“Elimizdeki imkânlar yeterli değil diyoruz hep; bunu demek çok kolay ve bu bir bahane. Her yerde sanat eğitimi verilebilir. Mekân önemli değil.” (K16) belirtilmiştir.

4.1.3.1 Müzede Görsel Sanat Eğitiminde Kuramsal ve Uygulama Çalışmalarının Getirdiği Kazanımlara Yönelik Bulgular

Katılımcılara 7. Madde olarak “Müzede sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama çalışmalarının getirdiği kazanımlar hakkında düşünceleriniz neler?” sorusu yönlendirilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar maddeler halinde toplanmış ve Tablo 3’te sunulmuştur. Katılımcıların bu maddeleri desteklediğine göre yüzdeler alınmış ve belirtilmiştir.

Tablo 3

Müzede Görsel Sanat Eğitiminde Kuramsal ve Uygulama Çalışmalarının Getirdiği Kazanımlara Yönelik Katılımcı Görüşleri

(%)	
34	1. Müzede gösterilen eserin kuramsal ve uygulama çalışması sonrası birçok alanda bilgi sahibi olur. (Biçim formu gibi).
34	2. Öğrenimin kalıcılığı sağlanır.
19	3. Öğrencilerin ilgi ve istediği artar.
19	4. Yaratıcı ve farklı düşünebilen çocuklar olur.
19	5. Empati kurar.
14	6. Öğrencilerin bakış açısı gelişir.
14	7. Küçük ve büyük kas motorları gelişir.
14	8. Öğrenci yeteneklerini keşfetmesinde yardımcı olur.
14	9. Estetik algısı gelişir.
14	10. Geçmişten günümüze sanatın değişimi konusunda fikir edinir.
9	11. Birçok duyuya hitap eder.
9	12. Disiplinler arası eğitim gerçekleşir buna bağlı başka alanlarda da eğitim kazanılmış olur.
9	13. Yaparak ve yaşayarak öğrenir.
9	14. Baskı tekniklerini geliştirir.

9	15. Tarih ve sanatın gelişimini öğrenir.
4	16. Ortam değişikliği öğrenmeyi olumlu yönde geliştirir.
4	17. Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersine tutumu değişir.
4	18. 2 boyut ile 3 boyutlu çalışmaların farkını ayırt eder.
4	19. Görmek ve araştırma güdüsü artar ve esin kaynakları edinir.
4	20. Sanat eserlerini tanır.
4	21. Keşfetmeyi ve özümsemeyi öğrenir.
4	22. O eserin neden-niçin yapıldığını sınar.
4	23. Müzeyi ve müze türlerini tanır.
4	24. En eski maddeye biçim verme yöntemlerini tanır.
4	25. Anatomiyi öğrenir.
4	26. Üretmek ve yaşama amacını sorgular.
4	27. Müfredatta verilen tüm kazanımları kazanmasını sağlar.
4	28. Öğrenci beyin fırtınası ortamında olur.
4	29. Hayal kurar.
4	30. Yapılandırmacı öğrenimi destekler.

Tablo 3'te belirtildiği üzere katılımcıların %4'ü; 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30. Maddelerin müzede görsel sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama çalışmasının getireceği kazanımlara yönelik söylemlerde bulunmuştur. Katılımcıların %9'u 11, 12, 13, 14, 15. Maddelerin kazanım olarak getireceğini bildirmiştir. Bu bulguda katılımcıların %14'ü 6, 7, 8, 9, 10. Maddelerin üzerinde dururken katılımcıların %19'u 3, 4 ve 5. Maddelerin kazanım olarak katkı sağlayacağını söylemiştir. Katılımcıların %34'ü ise 1. ve 2. Maddelerin kazanım sağlayacağı yönündedir.

Bu bulgulara yönelik katılımcı örneği olarak:

"Ereğli bölgesi için Hitit dönemi çok mühim. Ben İvriz Kaya Anıtı'nın rölyefini yaptırdım. Öğrenci rölyefi tanıdı; iki boyut üç boyut farkını ayırt etti; ifade ettiği mesajı açıkladı ve kazanım olarak ifade gücü gelişti. Tek bir eserde birçok kazanımı bu sayede verebildim." (K2)

Bu bulgularda bir başka söylemde:

“Her şeyin uygulamasında algı ve anlamı değişir. Orada, görüş yerinde etkili olur.

Tarihini öğrenir çocuk, orayı hisseder. Kendi potansiyelinde orada çalışmalar ve drama gösterileri olsa daha ilgi çekici ve kazançlı olur.” (K5)

“Yaparak-yaşayarak öğrenme her zaman daha etkilidir. Orada bir seramik ürünlerini gördükten sonra deneyimlemesi çok daha güzel olur. El becerisi geliştirir. Görsel ve tarihî imkân sunan müzede yapma ve etkinlik imkânı olma görsel hafıza olarak sanatsal açıdan gelişim sağlar.” (K6)

“Geçmişten günümüze sanatın değişimini fikir edinir. Eskilerden günümüze değişim ve farklılıklar edinir. Estetik algısı gelişir. Tarih ve sanat tarihi öğrenir. Sanatın dallarını öğrenir. Görsel sanatların sadece resim değil, aslında tarihle iç içe olduğunu görür. Yaratıcılık geliştirir. Küçük ve büyük kas motorları gelişir.” (K10)

Bulguya bağlı olarak örnek görüşlerden:

“Yaratıcı ve farklı düşünen çocuklar olur. Keşfetmeyi ve özümsemeyi öğrenir. Gezip görmek yanı sıra orada bir eğitim olsa çok daha kalıcı olur. O esere bağlı olarak alacak olursak o eserde estetik, sanat tarihi iç içedir zaten sanatın tüm alt dalları birbiri ile iç içe geçmiştir. Eğitimde de bunları iç içe kullanılırsa çocuk asla unutmaz.” (K7)

“Çok etkili olur geçmişini ve bugününü birleştirir. Tuvale ve kâğıda hayal güçlerini aktarmayı öğrenir. Soyutlamayı öğrenir. İki farklı formları ve eserleri kafasında birleştirip kâğıda ya da çalışma alanına aktarır. Ve bu sayede çok fazla şey öğrenip uygular. Kalıcı olur. Bugün ve yarını kıyaslar.” (K13)

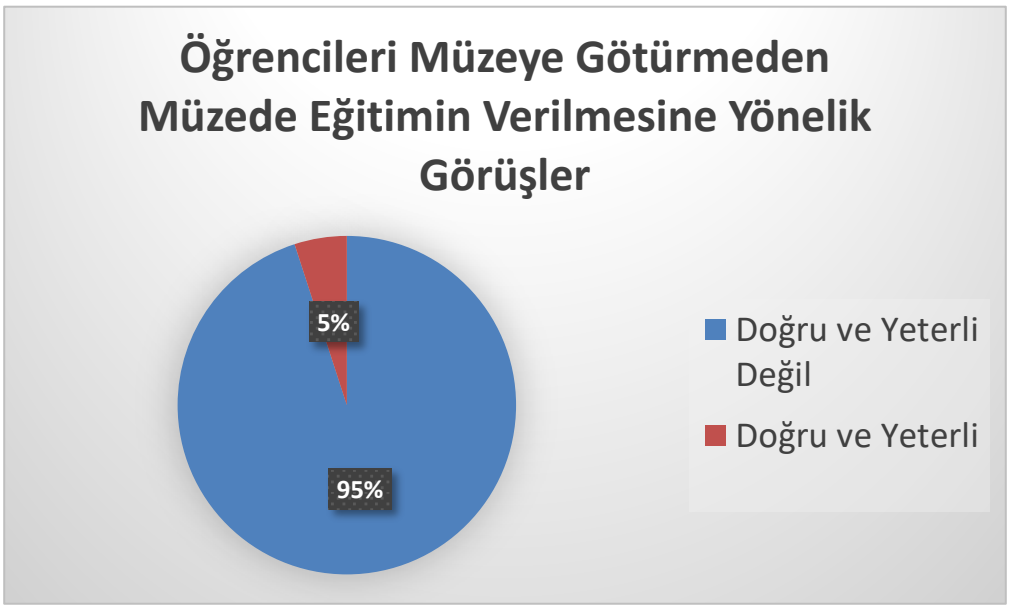
Bulgulara katkı sağlayacak diğer görüş olarak:

“Savaşlarda sanat eserlerine zarar verilmemiştir. Tarihe bakacak olursak sanata insanoğlu var olduğundan itibaren saygı duymuştur. Öğrencilerin bunu görmesi gerekir. Sanat; tarihi,

coğrafî özellikleri, sosyal-kültürel özellikleri yansıtır. Bir tarihî eserde sanatı ve tarihi değil birçok boyutu öğretiriz." (K16)

4.1.3.2 Öğrencileri Müzeye Götürmeden Müzede Eğitimin Doğru ve Yeterliliği Konusunda Bulgular

Katılımcılara 8. Maddede "Öğrencileri müzeye götürmeden müze eğitiminin verilmesini doğru ve yeterli buluyor musunuz?" sorusu yönlendirilmiştir. Bu soru sonrası görüşler ana iki tema altında toplanmıştır. Bu ana iki tema katılımcıların sayısına ve görüşlerine göre yüzdelik alınarak Şekil 15'te gösterilmiştir.

Şekil 15 Öğrencileri müzeye götürmeden müzede eğitimin verilmesine yönelik katılımcı görüşleri (%)

Şekil 15'te görüldüğü üzere katılımcıların %95'i öğrencileri müzeye götürmeden müzede eğitimin "Doğru ve yeterli olmadığı" kanısına varmışken katılımcıların %5'i "Doğru ve yeterli" bulmuştur. Bu bulgudan "Doğru ve yeterli değil" temasına örnek söylemler olarak:

"Kalem olmadan çizim yapmak gibi, imkânsız." (K21)

"Kesinlikle doğru ve yeterli değildir. Yaşantı olmadan öğrenim olmaz." (K7)

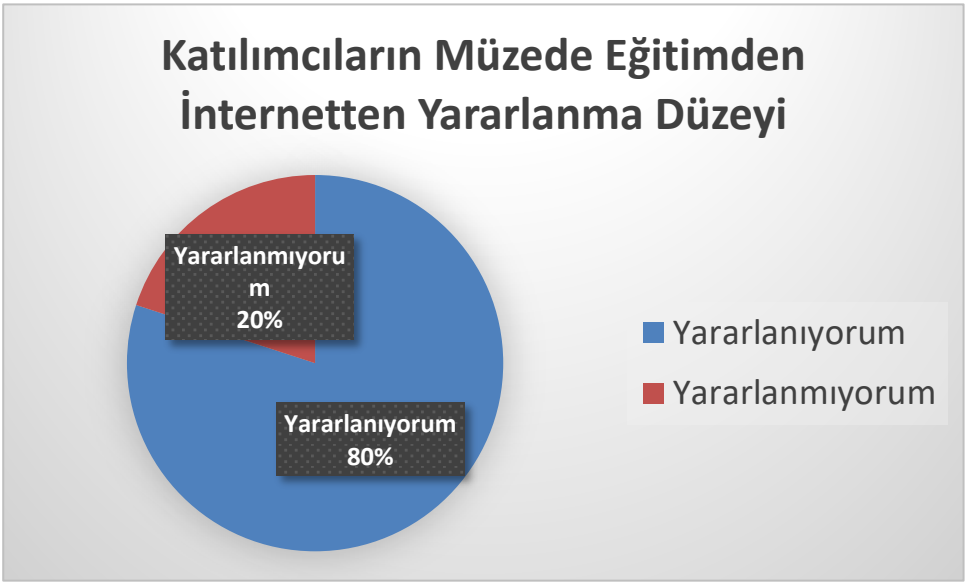
“Doğru ve yeterlidir” temasına örnek katılımcı söylemi olarak:

“Artık çevrimiçi müze gezileri var ve orada panoramik geziler düzenleniyor. Sadece açıklama tabelaları olsa çok daha etkili ve iyi olurdu. Eserlerin, görsellerin yanında açıklama levhası olsa daha iyi olurdu.” (K4)

4.1.3.3 Müzede Eğitimden İnternetten Yararlanıyor Musunuz Maddesine Yönelik Bulgular

Katılımcılara görüşmenin son Maddesi 9. Soru olarak “Müzede eğitimden internetten yararlanıyor musunuz?” sorulmuştur. Katılımcı cevapları 2 ana tema altında toplanmıştır.

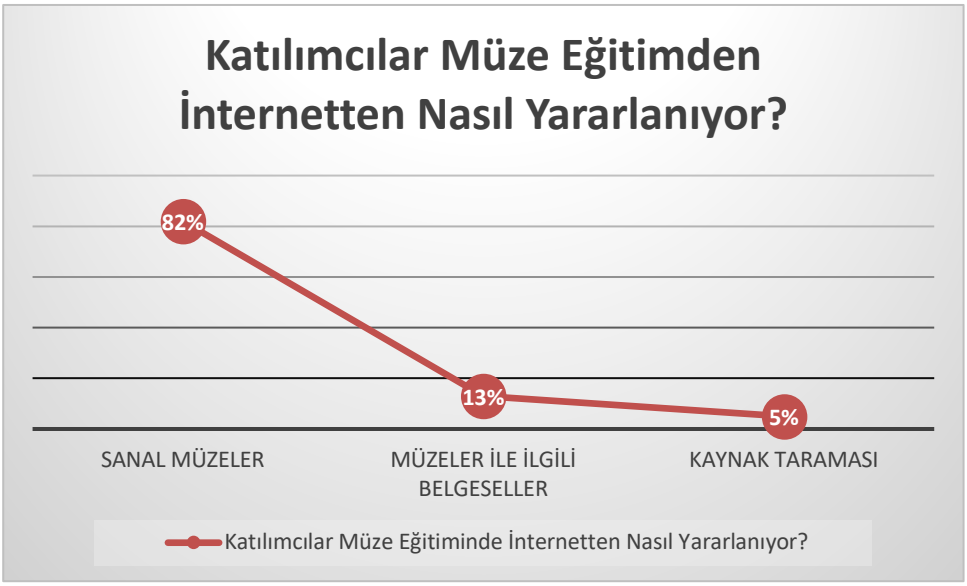
Bulgulara göre temanın genel çerçeveleri “Yararlanıyorum” ve “Yararlanmıyorum” katılımcı cevaplarıdır. Ana tema halinde bulgunun maddeleri katılımcının katılım cevaplarına göre yüzdeler halinde alınmış ve Şekil 16’da verilmiştir.

Şekil 16 Katılımcıların müzede eğitimden internetten yararlanma düzeyi (%)

Şekil 16’da verildiği üzere katılımcıların %20’si “Yararlanmıyorum” derken %80’i “Yararlanıyorum” söyleminde bulunmuştur. Bu bulgulara yönelik iki ana tema içerinde

katılımcıların %80'inin müzede eğitimden internetten yararlanırken nasıl yararlandığı Şekil 17'de verilmiştir.

Şekil 17 Katılımcıların müzede eğitimden internetten nasıl yararlandığına yönelik görüşleri (%)

Şekil 17'de "Yararlanıyorum" ifadesinde bulunan katılımcıların %82'si "Sanal Müzelerden", %13'ünün "müzeler ile ilgili belgesellerden" ve %5'i "kaynak taraması" olarak faydalandıklarını ifade etmişlerdir.

Şekil 16 ve 17'de bahsi geçen örnek katılımcı söylemleri:

"Şehrimizin kısıtlı imkânları olmasından dolayı yurt dışında bulunan müzeleri gezdirdim sanal olarak. Güzeldi." (K3)

"Sanal müzeden haberim yok, yararlanmadım hiç." (K17)

"Belgeseller gösterdim, orada anlattım ama havada kaldı diyebilirim." (K11)

"Kullanmıyorum. Teknolojiye karşıyım. Dokunarak yaşamaktan yanayım." (K7)

"Sanal müzeyi sürekli kullanıyorum. İstanbul'daki Arkeoloji Müzeleri vs. her yeri gezdirebiliyorum. Çocuklara da öğrettim ben yokken de açıp bakıyorlar." (K2)

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölüm Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin görsel sanat eğitimine katkısının ne olacağını yönünde Görsel Sanatlar öğretmenlerinin görüşleri ve ilgili literatürlerden derlemeler yapılırken dünyada bulunan örneklerle belirlemeye çalışan bu araştırmadan, elde edilen bulgulara ilişkin tartışmalar ve yorum içermektedir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme kapsamında, yarı yapılanmış görüşme modeli formu kullanarak oluşturulmuştur. Yarı yapılanmış görüşme formunun avantajı soruların önceden hazırlanıp araştırma konusu kapsamından uzağa gidilmemesi ve katılımcıların bir çerçeve etrafında toplanmasını sağlamıştır. Soruların katılımcılar tarafından aynı algılanmasına olanak sağlanmış ve farklı algılar durumunda sorular tekrar aynı çerçeve etrafında sorulmuştur. Soruların hazırlanmasında ulusal ve uluslararası literatürler taranmış ve buna bağlı uzman görüşü ile konu kapsamını sağlayacak sorular sorulmuştur.

Sorular, katılımcıların veri sunabileceği içerikte, ne tür bilgi istendiği net olarak sorulmasına olanak sağalacak şekilde sunulmuştur. Katılımcıların hepsinin soruyu aynı şekilde anlaması için özen gösterilmiştir.

Tüm ayrıntılardan veri elde edebilmek amacı ile görüşmelerin tamamı mümkün oldukça ayrıntılı kodlanmıştır. Bilgilendirme gerektiren sorularda katılımcıların hepsine aynı bilgilendirme yapılmış farklı algıların olmasına bu sayede önüne geçilmiştir. Bu araştırmada elde edilen bulguların bu alanda literatürde yer alan çalışmalar ve dünyada bulunan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin çalışmalarıyla sanat eğitimine katkısına göre tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin Nitelikleri Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum

5.1.1 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Hakkında Katılımcı Bilirlik Düzeyine Göre Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın amacı olan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sanat eğitimine katkısı yolunda katılımcıların ülkemizde bulunmayan bu müze türünden haberdarlığını yorumlamak amacı ile madde görüşme formuna eklenmiştir. Katılımcılara "Yayılması yeni sayılan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında bilginiz var mı?" sorusu sorulmuştur. Katılımcı görüşleri üç temada birleşmiştir. Şekil 10'da bu başlıklar grafik olarak verilmiştir. 21 katılımcıdan 5 katılımcı "Bilgim var", 14 kişi "Bilgim yok" ve 2 kişi "Emin değilim" cevabını vermiştir. "Emin değilim" diyen katılımcıların bir sonraki soruya geçmeden tema ilgili yeterli tahminlerde bulunmayarak bilgisi olmadığı saptanmıştır. Katılımcılara bir sonraki temaya geçmeden bulgularda bahsi geçen Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi her katılımcıya aynı şekilde ifade edilmiş ve "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi ülkemizde olsaydı sanat eğitimine katkısı ne olurdu?" sorusu sorulmuştur.

5.1.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Görsel Sanat Eğitimine Katkısının Bulgularına Yönelik Tartışma ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın ana temasına ve bulgularına erişebilmek için katılımcılara sorulan "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin görsel sanat eğitimine katkısı ne

olurdu?" sorusu sorulmuştur. Bu soru "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimine Katkısı" konulu tez çalışması için önemlilik arz etmektedir. Bu temada katılımcı görüşleri Tablo 1.1 ve Tablo 1.2'de maddeler halinde verilmiştir.

Katılımcıların bulgulara göre en sık bahsettiği madde olarak "Bireyin sanata ilgisi artacağını" ve "Bireylerin sanata bakış açısı değişeceğidir."

Müze Eğitimi Seminerleri (2)'de yer alan tanıma göre ziyaretçilerin sanatsal yaratıcılık düzeylerini arttırmak için etkinlikler yapan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin ziyaretçilerin öğrenme, yaratma, koleksiyon yapma ve sergileme aşamalarını öğretecek içindeki sanatçıları ortaya çıkartmak için etkinlikler yaptığını bildirirken bu sayede çocukların ve gençlerin sanat ve sanatçı sevgisini aşıladığını söylemiştir. Bu müzelerin yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi temel aldığını bu sayede sanat öğretim merkezi haline geldiğini savunur. (Onur (Ed.), 2010, s. 95)

Mamur (2015)'e göre sanat eğitiminin günlük deneyimler ile verildiğinde görsel kültür ve eleştirisel bakış açıcı oluşumu oldukça fazla olacağını ve kültürel değer kazanımı olacağını savunur. Bu sayede işbirlikçi keşifler sağlanarak sanatın eleştirisel alanlarını, tarihsel ve bağlantısal aşamaları verilirken görsel araştırma sorgulama yapma imkânı için uygun koşulların bu müzede olduğunu savunur. Sanatsal uygulama şansları ile beceri gelişimi desteklenirken yaratıcı ifade gücünün artmasına olanak sağlayacağı ifadesinde bulunur.

Bu bağlamlarda katılımcı görüşleri Tablo 1.1 ve Tablo 1.2'de ifade edilmiş olan maddeler literatürleri desteklemektedir. Örnek görüşler olarak:

"Çok güzel olurdu. Çünkü yaşayarak, yaparak öğrenme ile kapsamlı bilgiler edinirdi. Oyun ortamı alanında uygulama yapma şansları olacak ve faydalı olacaktır." (K4)

"Çok güzel olurdu. Amerika'da başlayan bu müzeler yıllar önce ülkemizde olmaması büyük eksiklik. Günümüze taşımak yaşatmak, estetik değerler açısından da çok önemlidir. El beceri görsel sanat kültürü gelişir. Sanata saygı duyan çocuklar olurdu." (K6)

“Keşke ülkemizde ve şehrimizde olsaydı. Herkes biraz daha açılırdı. Bu şehirde herkes çok kapalı sanata ve kültüre bunun açılıp yaşatılması için yaşantı olarak özümsenmeli. Herkes biraz daha bakış açısı gelişmiş toplum olurdu. Deneyimleyen aile ve birey ürünleri ortaya çıkartması açısından çok önemli olur ve kaç yaşında olursa olsun bu deneyim sanata daha güzel bakar ve anlar. Kas gelişimini destekler. Müzeler daha aktif olsa çok daha iyi olurdu.” (K7)

Dünyada bu alanında çalışmalar ve uygulamalar yapılmaktadır. Arizona Çocuk Sanat Müzesi bireylerin sanatsal gelişimde kritik zamanlarını önem vererek farklı sanat eserlerini ulusal ve uluslararası profesyonel olarak tanıtır ve öğretir. Bu amaçta 5 yaştan 100 yaşı hedef alan müze sadece çocuklara yönelik sanat eğitimine katkısını baz almamaktadır. Erken öğrenmeyi desteklemek, yaratıcı düşünceyi beslemek ve aileleri bu alanda geliştirmek ve müzeye çekmek için etkinlikler yapmaktadır. Müzede gerçekleştirilin her etkinliğin öğrenme başlıkları farklı disiplinler ile sanatın farklı alanlarına değinir. Örneğin sanatsal masal deneyimleri etkinliği yapmaktadır. Bu etkinlik çocukların dilsel gelişimini desteklemek, sanatın kavramlarına maruz kalmakla teknik olarak bilgi sahibi olmayı, kas motorlarının gelişmesini desteklemek ve sanat eserlerini deneyimlemeyi amaçlamaktadır (İ.D.E.A Museum, 2019). Bu bulgularla ilgili benzer detaylar bu araştırmanın 12. Sayfasında müzenin etkinlikleri ve hedefleri yer almaktadır. Müzenin sanat eğitimine katkısı etkinlik hedefleri ve varoluş amacında açıktır. Bu amaçlar bu araştırmanın katılımcı görüşlerini desteklemektedir.

Müze Eğitimi Seminerleri 2 kitabında Doç. Dr. Müge Artarın bildirisinde seminer değerlendirmesinde (Onur (Ed.), 2010, s. 69) katılımcılara sorulan Mardin’de bir Çocuk Sanatları Müzesi açılmasının nedenlerinden biri yaratıcı ve geniş bakış açılı bir biçimde çocuk yetiştirmenin daha kolay olacağı görüşü bu araştırmanın katılımcıların görüşü ile örtüşmektedir.

Al-Radaideh (2012) çalışmasında sanat müzelerinin okul için bulunmaz bir imkân sağladığını öğrencileri orada gerçek eserle karşılaşmanın sanatın dört disiplinini öğreten öğretmenler için sanat tarihi, eleştiri, estetik ve sanat üretimi imkânı ile dengeli işleyiş sağlayacaklarını savunur. Okulların yetersiz sanat eğitimi şartlarını müze aracılığı ile tamamlarken öğrencilerin duyarlılıklarını ve kendini ifade etme gücüne bağlı duygularını geliştireceğini ifade eder. Görsel düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlarken sanata bakmayı, gelişim temelli cevap vermeyi artıracağını ve sorularla grup tartışmalarının gerçekleşmek için uygun ortam olduğunu savunur. Öğrenci kendini yansıtıcı uygulamalar geliştirmek ve sanat hakkında konuşma becerilerini kazanacağını söyler. Yaratıcı düşünce berecileri gelişirken iletişim becerilerinin artacağını savunur. Öğrenciler sanatsal alanda gelişmek ile yeterli kalmayıp akademik alanlarda da etkisi göstereceğini söyler.

Bu bulguya göre katılımcıların görüşleri desteklemektedir.

MOCHA Çocuk Sanatları Müzesi ise düşük gelirli topluluklar, devlet ve özel okullara sanat eğitimi vermek amacıyla kurulmuş olup. Sanatın çocukların yaratıcı düşüncesi ve bilişsel gelişimi üzerinde iyi yönde gelişim sağladığı kabul edilmiştir. Eğitimciler içinde sanat etkinlikleri düzenleyerek sadece toplum ve çocuk değil eğitimci içinde sanat eğitimini güncel tutmaktadır (Museum of Children's Arts: MOCHA, 2019).

Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sadece toplum ve çocuklar için değil eğitimcilere yönelikte katkısının önemli olduğu yönünde katılımcı görüşü olarak:

"Çocukların yanı sıra öğretmenler gelişir. Öğretmenler kendilerini yenilerler. Biz böyle bir müze olsaydı ve bunu sürekli kullansaydık bizim işleyişimiz ve bakış açımızda değişirdi. Yıllardır aynı yollarla eğitim veriyoruz. Önce aile, öğretmen yenilenir ve çocuk zaten yenilenmek zorunda kalırdı." (K16)

Dünya örneklerinden Nepal Çocuk Sanatları Müzesi olarak ülkelerinde bulunmayan sanat tesislerini ve atölyeleri olmamasından dolayı çocukların bu deneyimleri yaşamasını

hedeflemişlerdir. Deprem sonrası yaraları sarmak amacı ile kurulan müze fizikî alanları olmamasına rağmen sanat etkinlikleri, oyunlar ve çeşitli ortamlar ile düşüncelerini ifade etmelerini sağlamaktadır. Çocuklar bu sayede kendilerini güvende hissettiklerini savunur. Çocuklar farklı kültür örnekleri gibi etkinliklerle sanatsal teknik öğrenirler. Eğitimini her alanda sağlayarak kültür ve teknik olarak Nepal'de sanat eğitimine katkı sağlamaktadır (Children's Art Museum of Nepal, 2019).

Doğu Norveç Oslofjord Oslo Uluslararası Çocuk Sanatları Müzesi ise bölgenin sanat eğitimine katkısı açısından koruma, yaratma, biçimlendirme görevi üstlenmiştir. Bu alanda sanat eğitimine diğer müzelerden farklı olarak dijital sanat alanında katkılar ve dijital oyun masalları gibi etkinlik imkânları sağlamaktadır (Eastern Norway Oslofjord Oslo Internatıonal Museum Of Chıldren's Art, 2019).

Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin sanat eğitimine katkısı yönünde katılımcı görüşlerinde dijital sanata yönelik görüş bildirimi olmamıştır.

Katılımcıların değinmedi bir diğer nokta ise sanat eğitiminde ekonomik sınıf farkının Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri aracılığı ile kalkmasıdır. Çin Tayvan Çocuk Sanatları Müzesi yaratıcılığı ve estetik duyları teşvik ederken ekonomik sınıf farkını ortadan kaldırmayı hedefler (Children's Art Museum in Taipei, 2019).

CMA Çocuk Sanatları Müzesi dünyanın her yerinden çocuklarla sanat eğitimine katkı olarak çevirim içi farklı projeler ve temalar üzerine sanat paylaşımı yaparken ziyaretçilere; liderlik, sürdürebilirlik, nezaket gibi temelleri kazanılmasını sağlamaktadır (Children's Museum of the Arts New York, 2019)

Çevrimiçi farklı kültürlerin sanat paylaşımı yapılması ve liderlik, sürdürebilirlik, nezaket gibi davranışlarında katkısı olacağını katılımcılar görüş beyan etmemiştir.

Dünyada Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri görsel sanat eğitimi açısından önem taşımaktadır. Bu önem etkinlikleri ve bu alanda çalışmalarıyla ortaya koymaktadır.

Katılımcıların ülkemizde Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi olsaydı çok güzel olacağını ve ihtiyaç olduğunu açıkça ifade etmişlerdir. Bu müzenin görsel sanat eğitimine katkısının neler olacağı yönünde görüşler ilgili literatürler ile manidar ilişkileri vardır.

5.1.3 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Sağlayacağı Kazanımlar Hakkındaki Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara sorulan 3. Madde olarak "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hangi kazanımlar sağlanırdı?" sorusunun bulgularına yönelik tartışma ve yorum yapılacaktır. Katılımcıların yoğun olarak bahsettiği 4 katılımcı "Eğitimde kalıcılık sağlandığından" bahsederken 5 katılımcı "Bakış açısını geliştireceğini" savunur.

Mamur (2015) de bahsettiği müzeler ilk olarak deneyimlere dayalı eğitim verirken okulun dışında yaşanan deneyimin sanat eğitiminde görsel kültür kuramını olarak eleştirisel bakış açısı ile dünya deneyimlerimizi şekillendirmesine yardımcı olur demektedir. Müze eğitimi yaşantı sonucu kendilerini, kendi kültürlerini tanırken farklı kültürleri keşfedeceğini savunur. Bu bulguyu katılımcı görüşleri desteklemektedir.

Bu araştırmada sayfa 11'de bahsi geçen Türkiye'de ders programlarında "Kültürel miras öğrenme" öğrencilerin kavramasını istedikleri kazanımlar ile katılımcıların kazanım görüşlerini desteklemektedir. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin MEB programlarında bahsi geçen konu ile ilgili kazanımların sağlanmasına olanak sağlayacağı ön görülmektedir.

Katılımcıların bahsetmediği "demokrasi kültürünün kazandırılması" olarak bu alanda Ali Artun'nun (2018) bahsettiği müzelerin halkın sahip olduğu en demokratik ve sosyalist kuruluş olduğundan bahseder. Halkın her kesiminin eşit bir şekilde faydalanabileceği örneğin 1950'ler Britanya'sında müzeler hiçbir fark gözetmeden asilzadesinden yoksul kesime kadar aynı oranla yararlanır. Herkesin açısından bu kamusal alanların sanatsal

varlıklarından yararlanmanın demokrasi kültürünü kazandıracağını ve demokrasi bilincini sağlayacağını ifade eder (s. 174).

Burnham ve Kai-Kee'nin (2015) Müze Dersleri Yorum ve Deneyim kitabında bahsettiği D'Amico'ya göre "Müze eğitiminin kalbi atölyelerden geçmektedir. İnsan nasıl yaratıldığını bilirse başkalarının yarattığı eserlere saygı duyar ve yetişkin olan dersler ise sanatçı yaratmayı değil geçmiş ve güncel sanat eserlerini anlayan bireyler yaratarak sanata saygı duymalarını sağlamaktır.". Müze Dersleri Yorum ve Deneyim kitabında Metropolitan Müzesi'nde bir programda öğrencilerin sevdikleri sanat eserini arayıp bulmalarını ve tarih içinde ruh eşlerini tanımalarını sağlamaktır. Bu sayede kendi sanatçı kimliklerinin güçlendirirken empati kurmalarını sağlamaktır. Bir geleneğe ait olma hissi uyandıracağından bahseder. Cleveland Museum of Art, keşfetme imkânının ziyaretçilere sağlanmasına dayalı bedenlerini kullanmayı ve baktıkları sanat eserinin hareketlerini inceleme fırsatı sunarak dans ve tiyatro etkinlikleri yapmaktadır. Bu müze ziyaretçilere görmeyi öğrenmeyi kazandırmak amacı duymaktadır. 1970'ler de en önemsenen ve geliştirilen kazanım ise "Sanatsal farkındalık" olmuştur. Yenawine'nin buna bağlı olarak sanat eğitiminin sözsüz ve bilgi temeline dayanmadan sanatın kendi niteliklerini kullanarak renk, estetik algı, doku, mekân, çizgi gibi nitelikleri bir sanat eseri diğer sanat eserini tercüme edebilir demektedir (s. 84). Buna bağlı ziyaretçiler müze gezilerini o zamanlar dansçı ve müzisyen eşliğinde gezerek anlamlandırdığını savunur.

Bu literatürü katılımcı görüşlerini desteklemektedir.

Karadeniz ve Çıldır'ın (2014) bahsettiği Tate Modern'nin programlarının amacı gençlerin sanatsal yaratıcılıklarını ve üretkenliklerini geliştirmeyi amaçladıklarını bu doğrultuda gerçekleşen etkinliklerde sanata ve sanat eserine ilişkin kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini sağlarken farklı kültürlerin sanatsal uygulamalarını tanımalarını bu uygulamalar ile ilham alırken özgün eserler ortaya koymalarını hedeflemektedir. Bu müzede sanat konusunda konuşmalarını ve düşüncelerini dışa vurmayı öğretmektedir. Bu müze

etkinliklerinde sanat eserine bakarak kil çalışmaları yaparken bu eserin üzerine hikâye yazmaları istenerek disiplinler arası eğitim verilmektedir (s. 89). Literatürde bulunan bu bulgular katılımcı görüşleri ile örtüşmektedir. Başka bulgu olarak literatürde bahsi geçen Londra Docklans Müzesi'nin önceliklerinden engelli izleyicilerin müzenin her bölümüne erişim imkânı ile engelli izleyicilerde eğitim alanlarına ve galerilere eğitim almasına olanak sağlanmasıyla sanatsal üretim heyecanı yaşamasının herkes için önemli olduğunu vurgulamaktadır. Katılımcı 19'un bahsettiği şu söylemi desteklemektedir:

"Özel eğitim olarak düşünüyorum. Çocuklarda bazen çok farklı yetenekler ortaya çıkıyor ve onlar çocuğu ve aileyi hayata bağlıyor. Biz burada çocukların ürün çıkartmasının heyecanını yaşamasına tanık oluyoruz. Çok büyük değişimler oluyor çocuklarda. Bizi de heyecanlandırıyor. Bunu aileler ile yapsa umut kazanır ve hayatları anlamlanır. Özel eğitim için hayatlarını anlamlandırmak çok önemli."

Onur'un (2012) bahsettiği bulgu ise sanat müzelerinde genç ziyaretçilere etkileşimli deneyimler sağlama alanlarının sanatı yorumlamasına yardımcı olmasını ve kendi sanat çalışması yaratmasının imkânını sağlayacağı yöndedir (s. 387).

Griffin (2004) sanat müzeleri ziyaretinde ve sanat çalışmasında öğrenci kazanımları olarak yeteneklerini keşfetmelerini sağlayacağını, başarı düzeylerinin ve estetik anlayışın artacağını, şimdiye kadar sanatsal üretime girmeyen öğrencinin sanatsal alanda üretim yapmak isteğinin artacağını, farklı sanat eserlerini tanıyacağını, çocuğun sanatla bağlantı kurma duygusunun geliştireceğini, kendi anlamlarını oluşturma yönünde kendisine güven duygusunun gelişeceğini, sanatsal ifade edebilirken eleştiri ve takdir edilmesi gibi beceriler üzerine sohbet edebilmesini arttıracağını, sanat eserlerini tartışma becerisinin gelişeceğini vurgular. Katılımcı görüşlerini bu bulgular desteklemektedir.

Katılımcı görüşlerinden literatürleri destek olarak örnek söylemler:

“Vermek istediğimiz konuların kazanımlarını şu an sınıf ortamında verdiğimiz dersin çok daha fazlasını vermiş oluruz ve sadece ders kazanımları ile kalmaz. Estetik algı değişeceğini ve ilgi artacağını düşünüyorum. İstediğin her konu ve kazanımı orada istediğin gibi kazandırabilirsin. Bu şekilde çalışmalar çok güzel umarım bu çalışmalar uygulanır ve çok güzel olur. Bir anne baba olarak kendi çocuklarımdan gözlemliyorum; evde okulda öğrendiği etkinlikleri benimle yaptığı zaman çok daha etkili ve kazanımlar artıyor. Çocuklarım bu etkinlikle ebeveynle yaptığı etkinliği yıllar geçse unutmuyor ki bu müzelere ailelerle gidilse toplum olarak gelişmeler olacaktır. Toplumun sanata bilinci artacaktır. Çocuğum evde annesi hazır yapsa börek yemiyor ama kendisi yapıyor o zaman böreği yiyor. Derste benim anlattığıma maruz kalan öğrenci benim algılarımla öğreniyor ama kendisi görse kendi beyninde ve algısında farklı duyular bırakıyor ve farklı uyaranlara maruz bırakılıyor. Çocuğun algısında oluşan bir şey olması ayrı benim algımda oluşan imgeyi tanıması eksik kalıyor. Her zaman ilk teması öğrencinin bireyin kendisi kurması her alan için en iyi durumdur.” (K1)

“Hayal dünyası gelişirdi. Orada canlandırırdı. Drama yapardı mesela çocuğun uyarlama gücü gelişir ve onu ilişkilendirme açısından gelişirdi. Orada elinde bulunan yaptığı maketi sanatçı ile empati kurarak ben olsam böyle yapardım diye gerçek eserden yorumlamalar yapardı. Hem eser tanıyor hem yorumluyor hem eleştiriyor hem uyguluyor ve tartışıyor. Bunlar istenilen kazanımın ötesine geçerdi. Öğrenci bir heykeli taş olarak görmekten vazgeçerdi. Mersin’e geziye götürmüştüm öğrencileri mermer heykeli gören öğrenci “Bu taşı niye buraya koydular” dedi. Öğrencilerim 16 yaşındaydı ve ben bu çocuğu suçlamıyorum bu eğitimin eksikliğine yorumluyorum. Bu yaşa kadar bu çocuk bir şey görmemiş guaş boyayı bile bilmiyordu. Çocuğa en çok katacağı genel kültür olacağını düşünüyorum.” (K2)

“Müze kültürü ile yetişen çocuk olsaydım daha farklı bir sanat eğitimcisi olurdum. Öğrenci öğretmen ve toplum açısından çok daha etkili olurdu. Çok büyük bir eksiklikle büyüdük ve büyüyorlar. Belki ilgi alanı var çocuğun ama sınıf ortamında 40 dakika içerinde bunu

keşfetmek çok. Zor şartlarda sanat eğitimi vermek ve notlar ile sınamak sanat için yeterli değil. Bunu yaşam olarak görmesi farklı olurdu. Müzeye neler koyabilirsin bile bilmiyor çocuklar. Anlatıyorsun ve eve gidince unutuluyor anlatılan ama yaşasa çocuk onu ömür boyu onu davranış olarak sindirir. Yaşam biçiminde sanata yer verirdi." (K6)

"Görsel sanat kültürü oluşurdu. Biçimsel formları kazanırdı. Değiştirme-dönüştürme (deformasyon) tanır. Öğrenciye deformasyona uğramış bir eseri gösterdiğimizde bu ne Hocam diyor. Ama orada maruz kalır ve estetik bakış açısı kazanan öğrenci deformasyonu tanırdı. Algıları çocukların gelişir. Deformasyon algısı oluşması gibi. Sanat akımlarını tanır ve onları sanatsal açıdan değerlendirmeyi öğrenir." (K11)

"3 boyutlu eser ile 2 boyutlu eser ayırt eder ve tanır. Renk biçim görür. Sanat eserlerinde denge unsuruna maruz kalarak bakış açısı ve ufku genişler. Görmeyi öğrenir. Görmeyi öğrenmek çok önemli. Bizim çocuklarımız görmeyi bilmiyor." (K12)

"Sanat dönemin tarihini anlatır. Çocuk estetik bilince varır. Duygularını dışa vurma yöntemi gelişir. Çocukların yanı sıra öğretmenler gelişir. Öğretmenler kendilerini yenilerler. Biz böyle bir müze olsaydı ve bunu sürekli kullansaydık bizim işleyişimiz ve bakış açımızda değişirdi. Yıllardır aynı yollarla eğitim veriyoruz. Önce aile, öğretmen yenilenir ve çocuk zaten yenilenmek zorunda kalırdı. Ülkemizde sanat eğitiminin yenilenmesi gerek. Zaman geçtikçe köylerde ve İstanbul, Ankara gibi şehirde yaşamayan çocuklar sanattan daha da uzaklaşıyor. Çünkü sanata maruz kalmıyor. Kaldıramıyoruz 40 dakikalık 2 ders saati asla yeterli olmuyor." (K16)

Katılımcılar Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi ülkemizde olsaydı kazanımlar olarak ele alırken yaşadıkları bölgeye bağlı olarak öğrencilerin sanatsal gelişim olarak geri kaldıklarını vurgulamışlardır. Okul ortamında ders saatinin yeterli olmadığını bu eğitimi kendi şartlarında sınırlı derecede verdiklerinden bahsetmişlerdir.

Dünyada Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin bu alanda çalışmalarının kazanım olarak sağlayacakları amaçları bu araştırmanın "Dünyada Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi Örnekleriyle Yeri ve Önemi" ana başlığı ile alt başlıklarında bulunmaktadır.

5.2 Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Gerekliliği Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt amacı doğrultusunda ve araştırmanın ana amacına ilişkin açılım sağlayacağı ve bu süreci yönlendireceğini varsayarak katılımcılara soru olarak "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuştur. Katılımcıların tamamının gerekli olduğu konusunda hem fikir olup detaylandıran cevaplar vermişlerdir. Katılımcıların cevaplarına bağlı olarak (s. 46) şekil oluşturulmuştur.

Mardin Müzeleri Müze Eğitimi Seminerleri (2)'de (Onur (Ed.), 2010) Doç. Dr. Müge Artar'ın "Müzede Öğrenme" bildirisinde (s. 68) seminer değerlendirmesi olarak seminer sonunda katılımcılarla görüşme yapmıştır. 28 katılımcıya müzenin işlevleri, müze eğitiminin gerekçeleri ve katılımcılın müzede eğitimin sürecinde yer almak isteyip istemedikleri ve bu görüşe göre nedenleri sorulmuştur. Seminer değerlendirmesi bulguları ile bu araştırmanın katılımcıların müze eğitiminin gerekçeleri ile örtüşmektedir. Müzede eğitim seminerinin bulguları ile bu araştırmanın ilk tema bulguları tartışıldığında;

1. (Seminer değerlendirmesi) Tarihî eserleri topluma iletmek, tanıtmak ve yaşatmak maddesi, geçmişi hatırlayarak tarih bilinci kazandırmak, kültürü tanımanın müzeler aracılığıyla olacağı maddeleri ile (bu araştırmanın teması 1. Bulgusu olarak) değerler eğitimi açısından önem taşıması, kültür eğitimi açısından önem taşıdığı, tarihî, sosyal, sanata ve tarihe bir adım daha yaklaşmasını sağladığı; sanatın ve tarihin gelişim aşamalarını öğrenmesi açısından önem taşıdığı temaları ile örtüşmektedir.
2. Birebir örtüşen madde olarak yaparak ve yaşayarak öğrenme imkân sağladığı görüşü de her iki araştırmada aynı şekilde ifade edilmiştir.

3. Eğitimin kalıcı olacağı maddesi her iki araştırmada ortak bulunan bulgular arasındadır.
4. Merak ve yaratıcılık güdülerinin bu yolla karşılanması maddesi seminer değerlendirme araştırmasında yer alırken bu araştırmanın müze eğitiminin gerekliliği konusunda katılımcı görüşleri olarak:

"Sanatsal açıdan ilgilerini çeker ve merak uyandırır. Müzedeki eserlerle birebir etkileşime geçer." (K3).

İlgi ve meraktan bahseden katılımcı yaratıcılıktan bahsetmemiştir. Katılımcılardan yaratıcılık olgusuna değinen olmamıştır.

Bir başka bulgu olarak katılımcıların görüşleri yapılandırmacı eğitim çerçevesinde müze eğitimi olarak eğitim, öğrenme ve anlama ancak gerçek deneyimler sonucu gerçek bilgiler üzerine yeni bilgiler gelerek sağlanır. Bu imkânlar için müze yerini dolduramayacak bilgi kaynağıdır. Yapısalcılığa göre bilgi nesneden deneyimler sonucu öğrencide oluşan şemalar ile öğrenme süreci kolaylaşır. Karşılaşılan sorunlara gerçek yaşam bağlamları ile farklı çözümler yaratabilmek ve diğer öğrenenlerle ya da uzmanlar ile iş birliği sürecinde koyabilecekleri en iyi çözümü sunmaları istenir. Yapılandırmacı yaklaşım yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi destekler. Öğrencinin öğrenme sürecinde aktif rol alması gerektiğini savunur (Şar & Sağkol, 2013). Bulgusu araştırmanın bu temasının alt başlıkları olarak yaparak-yaşayarak öğrenme imkânı sağlar ile örtüşmektedir. Katılımcı örnek görüşü olarak:

"Müzelerde birebir öğrenci yaşantısı olacağından bireylerin deneyimlemesi çok katkı sağlar. Okullarla iş birliği ile gidilirse okullarda verilen eğitimi somut hale getirir." (K18)

Bir diğer görüşler olarak eğitim sisteminin bu alanda öğretmenlere çıkarttıkları zorluklardan bahseden katılımcı söylemi olarak:

“Şu anki Millî Eğitim sisteminde müfredatta yer alan konudan uygulanabileceğini düşünmüyorum. Gayet gerekli, müzeye izin işlemleri taşıma olmaması ve öğretmenlerin bunlarla uğraşmamasından dolayı bunlar güç duruma düşünüyor. Ders saati içerisinde çok zor oluyor.” (K1)

Bu görüşe destek olarak bir diğer katılımcı söylemi:

Bu söylemlerin dışında öğrencilerin genel bakış açısından değerlendirirken öz eleştiride bulunan katılımcı ifadeler:

“Öğrencilere müzede eğitim veriyorum fakat öğrenciler bu müfredatta geçen farkındalığın farkında değiller. Benim de ihmallerim oluyor ama çok önemli.” (K16)

Katılımcılar Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği konusunda hem fikir olurken alt temalarla literatür bulguları uyuşmaktadır. Fakat katılımcıların ifadelerinde bu alanda yeterli eğitim sağlayamadıkları görülmüştür. Alt sebepler olarak izinler gibi şartların zor olması yer alırken bir başka söylem olarak:

Söylem olarak Ereğli Müzesi’nin küçük olduğunu, eser sayısının az olduğunu, öğrencilerin sıkıcı olarak nitelendirdiğini ve bu olgunun katılımcı tarafından değiştirilemediğini vurgulamıştır. Bir diğer olgu olarak imkânsızlıklar nedeni ile müzede eğitimin gerçekleştiremediğini söylemiştir ve bunun alt sebepleri olarak uygulama yetersizliği yerine mekân ya da eser azlığına bağlayan katılımcılara zıt düşen görüş olarak Rika Burnham ve Elliott Kai-Kee’nin (2015) “Müze Dersleri Yorum ve Deneyim” kitabında bahsettiği olgu:

“Eğitmenler olarak ilk görevimiz öğrencilerin dikkatlerini çekmektir. İlişkilendirmeyi sağlayacak bir yapıyı yaratmak ve insanları büyük eserleri değerlendirmeye ve anlamaya davet etmenin bir yolunu bulmak zorundayız.” (S. 39)

Bu söylem ile öğretmen görüşü örtüşmemektedir. Bazı uyuşmayan detaylar dışında genel çerçeve olarak Çocuk ve Gençlik Çocuk Müzesinin gerekliliği konusunda literatürler ve araştırmanın bulguları arasında manidar bir ilişki vardır.

5.3 Müzede Görsel Sanat Uygulama Çalışmaları Yapılması Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum

5.3.1 Müzelerde Öğrencilere Görsel Sanat Uygulama Çalışması Yapılabilirliğine Yönelik Bulgularla İlgili Tartışma ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın 3. Alt amacına giden maddelerden: öğrencilerin görsel sanat uygulama çalışma yapılabilirliğine yönelik katılımcı görüşleri bulgularının ilgili araştırmalar ile bulguları tartışılacak ve yorumlandırılacaktır. Araştırmanın ana teması olan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin sanat eğitimine katkısına ulaşmak adına bu müze türlerinin müzelerde sanatsal uygulama çalışması yaptırması açısından yaş gruplarına göre sınıflandırılması ve alanlar sağlaması önceliklidir. Katılımcıların çoğunluğu Konya Ereğli Müzesi'ne götürmüş ve Konya Ereğli Müzesi'ni baz alarak cevaplamıştır. Kısaca Konya Ereğli Müzesi:

1968 yılından itibaren hizmette olan müzede, arkeoloji ve etnografya olmak üzere iki ayrı teşhir salonu bulunmaktadır. Müze, arkeoloji salonunda yaklaşık 2426 eser ve etnografya salonunda 720 ve 5967 sikke barındırmaktadır. Bahçe içerisinde taş değirmen, sütun, sütun başlıkları gibi eserler bulunmaktadır. Neolitik Dönemden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar eserleri bünyesinde barındırmaktadır (Ereğli Müzesi Kataloğu).

Müze İstatistikleri Formuna göre 2018'de 6582 ziyaretçi müzeyi gezmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda katılımcılara "Müzede görsel sanat uygulama çalışması yaptırabildiniz mi?" sorusu öncesinde katılımcıların müzeye götürüp götürmedikleri öğrenmek için detaylandırılmıştır. Katılımcıların 15'nin müzeye hiç götürmedikleri sonucuna varılmıştır. 6 Katılımcıdan 4'ü "Hayır" cevabını verirken görsel sanat uygulama çalışması

yaptırmadığı ve katılımcıların 2'si “Evet” cevabını vermiştir (Şekil 13). Bu maddede öğretmenlerin büyük çoğunluğu müzede görsel sanat uygulama çalışması yaptıramadığı sonucuna varılmıştır.

“Katılımcılara bu doğrultuda “Müzede görsel sanat uygulama çalışması için sanatsal etkinlik alanları yeterli mi?" Sorusu sorulmuştur. Katılımcılardan müzeye götüren öğretmenlerin alan ile ilgili görüşleri değerlendirilmiş

Bu doğrultuda Şekil 14’te gösterildiği üzere müzeye götürmüş olan 6 katılımcıdan 5'i “Fizikî şartların yetersiz olduğunu” beyan etmiştir. Katılımcılardan 1 kişi ise “Mekânın önemi yok eğitimci önemlidir” ifadelerinde bulunmuştur.

Müzede uygulama çalışması hiç yaptırmayan (K18) söylemi:

“Yaptırmadım, o açıdan bakmadım.”

Katılımcı (K19) Özel Eğitim İş Okulu’nda görev almaktadır. Bu temaya yorum olarak:

“Özel eğitimli öğrenciler için hiç uygun değil. Tabelalar, yönlendirme ve eğitim için oturulacak yer bile yok.”

Farklı bir yorum olarak:

“İç mekânlarda yeterli değil ben bahçeyi kullandım. Benim açımdan zor oldu ama çocuklar eğlendi.” (K12)

Bu alanda bir diğer tema olarak “Mekânın önemi yok eğitimci önemlidir” ifadesine örnek:

“Başka şehirlerdeki müzeler biraz daha iyi. Burdur Müzesi’ne götürmüştüm. Ereğli Müzesi çok yetersiz ama çocuklarla etkinlik alanları olarak her yer kullanılabilir. Müzenin bahçesi mesela değerlendirilebilir. Bu öğretmenin elinde diye düşünüyorum.” (K7)

Bu bulgulara ek olarak Eğitim ve Müze Semineri (San (Ed.), 2007) Petra Zwaka’nın bildirisinden (s. 35) örnekle; Almanya’da 80’li yıllarda müzeler yeniden

değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede müze nasıl bir yol izleyecekse karar vermeliydi. Branşına ve koleksiyonuna göre kendi durumunda eğitime yer verip vermeyeceğine ve bu doğrultuda eğitime yer verecekse nasıl bir imkân ve eğitim gerçekleştirmeye karar vermeliydi. Buna bağlı olarak müzeler ICOM (International Council of Museums) tavsiyeleri ile deklarasyonlarda eğitim politikalarını ve toplumsal işlevlerini göz önünden geçirerek yol izlemeleri gerekiyordu.

Sözü geçen literatürde müzelerin hedef kitlelerine göre eğitim amaçlı olacaksa nasıl bir yol izlemesi gerektiği Almanya'da 80'li yıllarda karar verilmiştir. Bu doğrultuda hedef kitle, gençler ve çocuklar olarak belirlenen müzeler eser sergileme ve müze alanlarını kullanımı açısından nesnenin öğretebilmesi baz alınarak yerleştirmeler yapılmıştır.

Katılımcılardan "Mekânın önemi yok eğitimci önemlidir" görüşüne destek olarak Nepal Çocuk Sanatları Müzesi'ni örnek olarak verecek olursak (s. 20) deprem sonrası çocukların desteğe ihtiyacı olduğunu düşünen bir grup gönüllü mekânı olmayan bir müzede eğitimler vermektedir. Bu eğitimciler okullarda, kamu alanlarında ve bir mekân ile sınırlandırılamayacak her yerde etkinlikler yapmaktadır.

Bulgulara katkı olacak dünyadan bir başka müze örneği Londra Docklands Müzesi eğitim müzeleri olarak İngiltere'de bahsi geçen müzelerdendir. Bu müzede tam ve yarı zamanlı müze eğitimcilerinden oluşmaktadır ve her gün eğitim yapılmaktadır. Müze bebekler için oyun alanları ve okul öncesi eğitim alanları yer alırken eğitim odaları, sanatsal etkinlik alanları bulunmakla beraber engelli izleyiciler için tüm galeriler ve eğitim odaları onların ulaşabilmesi açısından oluşturulmuştur. Bu müze ziyaret açısından çok sayıya ulaşmaktadır. Yazarın bu bulgulara destek olarak düşüldüğü müzeyi kurarken ulaşabilirliğinin ve mekân cazibesinin neden ciddiye alınması gerektiğini Londra Docklands Müzesi bir kez daha kanıtladı ifadesinde bulunmuştur (Karadeniz, Çıldır, 2014, s. 110-112).

Londra Docklands Müzesi'nin incelenmesinde uygulama alanlarının önemini vurgularken Nepal Çocuk Sanatları Müzesi'nde alanların sağlanabilir olduğu ve eğitimcilerin elinde olduğu vurgulanmaktadır. Müzelerin ne amaçla var oldukları konusunda çalışma yapmaları gerektiğini ve bu doğrultuda alanlarında etkinlik alanlarının göz önünde bulundurması gerektiği görüşü yukarıda bahsi geçen Müze ve Eğitim Semineri (San (Ed.), 2007, s. 35) kitabında Petra Zwaka'nın bildirisinde açıktır.

5.3.2 Müzede Görsel Sanat Eğitiminde Kuramsal ve Uygulama Çalışmalarının Getirdiği Kazanımlar Hakkında Bulgularla Yönelik Tartışma ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın 3. Alt amacına giden yolda katılımcılara "Müzede görsel sanat eğitiminin kuramsal ve uygulama çalışmalarının getirdiği kazanımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorulmuştur. Bu temaya detaylar olarak katılımcı cevapları tablolaştırılmıştır ve Tablo 3'te görüşü tekrarlayan katılımcı sayısı baz alınarak yüzdelik olarak hesaplanmıştır. Bu tabloya bağlı olarak katılımcıların yoğunlukla üstünde durdukları maddeler şunlardır:

21 katılımcıdan 3 katılımcının bahsettiği başlıklar:

1. Öğrencinin bakış açısı gelişir.
2. Öğrencinin yeteneklerini keşfetmesinde yardımcı olur.
3. Geçmişten günümüze sanatın değişimi konusunda fikir edinir.
4. Estetik algısı gelişir.
5. Küçük ve büyük kas motorları gelişir.
6. Sanata ve tarihe duyarlı olur.

21 katılımcıdan 4 katılımcının bahsettiği başlıklar:

1. Öğrencinin ilgi ve isteği artar.
2. Empati kurar.

21 katılımcının 7 katılımcının bahsettiği başlıklar ise “Öğrenimin kalıcılığı sağlanır” (Madde 1) ve “Müzede gösterilen eserin kuramsal ve uygulama çalışması sonrası birçok alanda bilgi sahibi olurlar.” (Madde 2)

Eğitim ve Müze Semineri (San (Ed.), 2007) Doç. Dr. Canan Dizdar Terwiel’in (s. 147) “Sanat Eğitiminde Bir Yöntem Olarak Müzelerden Yararlanma” başlıklı bildirisinde, Müze yaşantısı, sosyal, bireysel ve fiziksel boyutları, nesnelerle algılar ve ilgiler yoluyla etkileşim, gözlem yapma, düşünce ve duygularını ifade etme, hayal gücünü kullanma, kendi yaşamına bağlama, bilgilenme, müzenin mesajını görürken anlama, nesneleri okuma, kültürel değerleri ve yaşamı paylaşma, gerçeği arama, uygulamalar yapma ve değerlendirme gibi özellikleri barındırır. Müze yaşantısı kültürel mirası devam ettirmek, geçmişi ve geleceği anlamlı hale getirmek, eski eserleri korumak ve yaşatmak gibi görevleri vardır. Sanat eğitiminde belirli çevre ve kalıplardan gelen öğrenci modelinin bakış açısını genişletmekle alışık olmadığı dünyaya bakmayı sağlayabilmede geçmiş kültürlerin ve tarihî eserlerin irdelenmesinin yeri önemlidir ifadelerini kullanmıştır.

Bu temada bulguların desteklediği literatürlerden biri olarak Patterson Williams’ın 1982 yılında yayımladığı “Object-Oriented Learning in Art Museums” isimli makalesinde bahsettiği müzelerde nesne-odaklı öğrenme olarak nitelendirdiği metottan şöyle bahsetmektedir:

"Bu öğretim metodunda dört farklı şekilde aktif ilişki kurmaya teşvik edilmesini önerir. Bu temeller nesneye bakmak, kişisel tepkilerini anlamlandırmak, kültürel bağlamda sanatı düşünmek ve yargılamak temeline dayanmaktadır. Bu bağlamda nesneye bakmak duyu deneyimi sağlamasının yanı sıra en doğru ve aktif deneyimler nesneye bakmak ile olacağını savunur. Gerçek bir nesneye bakmak tüm duyularını harekete geçireceğinden bahseder. Müze ziyaretçilere bakmayı ve kişinin kendisine bakmayı öğretir. Nesneye doğru bakmayı öğretmek o nesnenin materyallerini, teknikler, konu, boyut, renk, doku ve bu kategorilerden her biri arasında ilişki kurmayı öğretir. Ziyaretçi ziyaretin doğasını anlarken

kendi davranışını kontrol etmeyi öğrenir. Diğer Bağlamda kişisel tepkilerini anlamlandırmaktan bahseder. Buna bağlı nesneden bilgi sahibi olmayan bireye göre çok karmaşık geldiğini söyler. Nesne bireyler arasında alınan tepkilerin değişiklik gösterdiğini, kişide uyandırdığı hislerin farklılık gösterdiğinden bahseder. Sanat objesini bilmek ile buna dâhil olmak arasında fark kişinin deneyimlemesinden geçer. Bu yaklaşımda empati sürecinin oluşmasını ve kişinin kendi içsel hesabını oluşturacağını söyler. Eğitiminin kuramsal bilgi veren rehber ve eğitimci ile kalırsa yetersiz olacağını savunur. 3. Olarak kültürel bağlamda sanatı düşünmek olarak bahsetmiştir. Sanat eserini kültürel bağlamda düşünmek, yapan kişiyi, tekniklerini, kişiliğini, sosyal ortamı ve sahibini tanımaktan geçer. Bu nesneyi bir kişinin yaptığı akılda tutularak düşünülmelidir. Müzenin nesneleri ve bu bilgileri iletmek görevidir. Bu nesneye bağlı tarih, sanat tarihi, insan tarihi gibi bilgiler barındırır. Müze nesnenin kültürel olarak önemini anlatır. Nesneye bağlı müze eğitiminde bu maddede ziyaretçinin sorguladığını ve farklılıklarını yaşadığını bu sayede farklı bilgi türleri izleyici üzerinde etki oluşturduğunu savunur. Ziyaretçiler eserlere kültürel eser olarak nitelendirildiğinde birçok olgu ve bunlara bağlı hipotez oluşturur. Son olarak ele aldığı yargılar başlığında ziyaretçi görsel, zihinsel ve duygusal etkinlik türlerine katılması gerektiğini, öznel değer yargıları oluşturması gerektiği bu yargıların estetik, ahlaki yargılar olabileceğini söylemektedir. Müze ziyaretinin nesne eğitimi temeli olduğu ve bunun deneyimsiz olamayacağını söylemiştir" (Williams, 1982).

Katılımcıların bahsettiği Tablo 3'te bahsi geçen Madde "Yapılandırmacı öğrenimi destekler" bulgusu Riedler (2016) "Sanat Müzelerinde Öğretme ve Öğrenme Kuramları ve Bu Kuramların Müze Uygulamalarını Oluşturma Şekillendirme" adlı makalesinde yapılandırmacı kuramı bilginin dışarıda olmadığı ve bilenden bağımsız olmadığını söyler. Dewey'in bahsettiği müzede de öğrenme toplumdan ve bilişsel süreçten bağımsız değildir. Bilişsel kavrayış ancak bireyin yaşantısı ve bu yaşantı sonucu yaşantıyı algılaması durumunda oluşur. Dewey için müze yaşantısı öğrenme için önemli yer almaktadır.

Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinin belirtildiği bu temada Tablo 3'te verilmiş olan bulgular literatür bulgularını desteklemektedir.

5.3.4 Öğrencileri Müzeye Götürmeden Müzede Eğitimin Doğruluğu ve Yeterliliği Hakkında Bulgulara Yönelik Tartışma ve Yorum

Katılımcılara araştırmanın ana amacına giden yolda "Öğrencileri müzeye götürmeden müzede eğitiminin verilmesini doğru ve yeterli buluyor musunuz?" sorusu sorulmuştur. 21 katılımcıdan 20'si "Doğru ve yeterli değildir" İfadesi derken 1 katılımcı sanal müzelerin bu süreçte yeterli olduğunu öne sürerken "Doğru ve yeterlidir" demiştir. Bu temanın alt temaları ile birlikte Şekil 15'te gösterilmiştir.

Bu bulgularda katılımcıların çoğunluğu öğrencileri müzeye götürmeden müze eğitiminin verilemeyeceğini söylemektedir. Örnek söylem olarak:

"Kalem olmadan çizim yapmak gibi imkânsız." (K21)

Bu araştırmada sayfa 9'da bahsedildiği gibi müze pedagojisi müzede ve müze yoluyla "öğrenmek" anlamına gelmektedir.

Müzeler ve çocukların müzedeki yaşantılarını; öğrencilerin gözlemleme, sonuç çıkarma, incelerken sorgulama, eleştirel düşünmesi, ilham alıp yaratma gibi kabiliyetlerinin geliştirilmesine olanak sağlar. Müzelerde öğrenciler eserleri ve kendi yaşantılarını, gelişimsel seviyelerine göre, inanç ve değerlerine katarak yorumlar ve anlarlar (Ünal, 2012).

Katılımcıların çoğunluğunun bu yönde görüşleri literatürleri desteklemektedir.

5.3.4 Müzede Eğitimde İnternetten Yararlanılmasının Bulgularına Yönelik Tartışma ve Yorum

Katılımcılara son madde olarak "Müzede eğitiminde internetten yararlanıyor musunuz?" sorulmuştur. Katılımcı cevapları 2 ana tema altında toplanmışlardır. Şekil 16'da gösterilmiş olan bulgularda 21 katılımcıdan 17 kişi "Yararlanıyorum" derken 4 kişi "Yararlanmadığını" ifade etmiştir. Katılımcıların 17'si müze eğitiminde internetten nasıl yararlandığı konusunda görüşleri Şekil 17'de verilmiştir. 17 katılımcıdan 14 kişi "Sanal müzelerden yararlanıyorum" ifadesi kullanırken 2 katılımcı "Müzeler ile ilgili belgesel izletiyorum" söyleminde bulunmuştur. 17 katılımcıdan 1 katılımcı ise "Kaynak taraması" amacı ile kullandığını söylemiştir.

Sanal müzeler ile ilgili olarak günümüz müzelerinin hedef kitlelerini belirlemesi ve bu kitlelere iletişim olarak uzaktan öğretim ve yüz yüze eğitim olarak ikiye ayrılmışlardır. Uzaktan öğretim, sergiler, yayımları ödünç verme ve mobil müzeleri kapsarken, yüz yüze eğitim ise kişiler arası iletişime dayanan nesne çalışmaları (çizim, konuşma, uygulama gibi) drama ve atölyeler gibi etkinlikleri içermektedir (Hooper Greenhill'den aktaran Onur, 2012, s. 56).

Bir diğer bulgu olarak da Barlas Bozkuş'un (2014) bu alanda çalışmasında modern müzecilik düşüncesi ile gelişen sanal müzeler sınırları olmayan, 24 saat açık olan, her kuşak sanatçısına açık anlayışını sürdüren müzelerdir. Sanal müzeler kültürel değerleri uluslararası tanıtmak görevi üstlenmişlerdir. Bu müzelerin her zaman her yerde erişebilir olması ile koleksiyon olarak geniş birikime ait olması açısından diğer ülkeler ile kültürel paylaşımı arttıracağı yönündedir. Nesne bilgisi ve görsel olarak hafızanın kullanılmasına bağlı müze koleksiyonları sanal gerçeklik teknolojisi ile sanal olarak yeniden yapılandırılmıştır. Sanal müzeleri Internet ortamına aktarılan bilgiler ve sergiler farklı koşullar altında kullanabilir olarak görmektedir. Sanal müzeler dijital olarak var olan çoklu ortam ile sosyal etkileşim sistemi sayesinde görsele dayalı eğitim dizgisi oluşturmaktadır.

Dünyada bu alanda canlandırma tekniği gibi teknikler ile etkileşimli ortam sağlayan birçok müze bulunmaktadır.

Twining'e (2009) göre sanal dünyanın farklı eğitim modelleri için ideal araçtır. Fiziksel yeni öğrenme topluluğu oluşturmak zor ve pahalı olan bu dünyada, toplumun sanal müzelere kanadını bile çırpmadan ulaşma imkânı sağladığını savunur.

Bulgulara ve katılımcı görüşlerine bağlı olarak müzeye götürme farklı deneyimlerden yararlanma imkânı olmayan eğitim kurumları için sanal müzeler kullanılabilirlik açısından sanat eğitimine katkıları olacaktır. Katılımcıların köy okullarında ya da imkânı olmayan okullarda çalışmalarından dolayı internet, akıllı tahta gibi sanal eğitim imkanından da yararlanamadığını ifade etmişlerdir. 21 katılımcı arasından 13 katılımcının sanal müzeleri aktif olarak derslerinde yararlandıklarından verim aldıklarından ancak müzeye götürmek ile aynı etkiyi vermediğinden bahsetmişlerdir. 1 katılımcı "Öğrenciyi müzeye götürmeden müze eğitiminin verilmesini doğru ve yeterli buluyor musunuz?" sorusuna müzeye götürmek yerine artık çevirim içi müzelerin olduğunu ve bazı eksiklerin onarılırsa çok daha etkili olduğunu ifade etmiştir. Katılımcı 4'ün söylemi:

"Artık çevrimiçi müze gezileri var ve orada panoramik geziler düzenleniyor. Sadece açıklaman tabelalar olsa çok daha etkili ve iyi olurdu. Eserlerin görsellerin yanında açıklama levhası olsa daha iyi olurdu."

Bu alanda diğer görüş örnekleri olarak:

"Elbette kullanıyorum. Sanal turlar gibi birçok şekilde. Dikkat çekti ama gidip görmek gibi olmadı." (K5)

"Evet, sadece internetten yararlanabiliyorum maalesef. Ama duyular da yetersiz kalıyor." (K8)

Müzede eğitimde internetten yararlanmadığını söyleyen katılımcı görüşleri olarak:

“Kullanmıyorum. Teknolojiye karşıyım dokunarak yaşamaktan yanayım.” (K7)

“Yararlanmadım, akıllı takta yok.” (K15)

Müzede eğitimde internetten yararlanma düzeyleri okulların olanaklarına ve öğretmenlerin bakış açılarına göre değişmektedir. İlgili literatürlerde sanal müzelerin etkileşimli eğitim gibi kültürel arası iletişim açısından erişim kolaylığı sağladığı yönünde olumlu eleştiriler bulunmaktadır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar ve araştırmaya yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Araştırmada nitel boyutta yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin uygulanmasıyla elde edilen bulguların çözümlenmesi sonucunda, çalışma grubu olarak Konya'nın Ereğli ilçesine bağlı resmî ve özel okullarda görev alan Görsel Sanatlar öğretmenlerinin, Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin görsel sanatlar eğitimine katkısı hakkında görüşlerine ilişkin çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak aşağıda sunulmuştur.

1. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzeleri hakkında 21 öğretmenden 5 öğretmenin bu konuda bilgi sahibi olduğu sonucuna varılmıştır. 2 öğretmen "Emin değilim" ifadesi kullandıktan sonra bu alanda kavram çerçevesine göre farklı tahminlerde bulunmuş ve 2 öğretmenin de bu alanda bilgisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda çoğunluk olarak "Emin değilim" ve "Bilgim yok" ifadesi

bulunan bu alanda 21 öğretmenden 16 öğretmenin Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında bilgisi olmadığı ve bilme oranının çok düşük olduğu görülmüştür.

2. Bu alanda aynı bilgilendirme yapılan öğretmenlere araştırmanın ana teması yolunda "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin görsel sanat eğitimine katkısı neler olurdu?" sorusuna 21 görsel sanatlar öğretmeninden 41 ortak görüş bildirilmiştir. 41 görüş ilgili literatürleri desteklemektedir. Görüşlerin arasında en yüksek katılımlı, 6 öğretmenin ortaklaştığı "Bireylerin sanata ilgisinin artacağı" ve "Bireylerin sanata bakış açısının değişeceği" olmuştur. Bu görüşler ilgili literatürler ile örtüşmektedir. İlgili alan yazılarda "Sanat eğitiminin verilmesinde ekonomik sınıf farkının kalkmasını sağlaması", "Çevirim içi farklı kültürlerle sanat paylaşımının yapılaması" ve "Dijital sanat alanına katkı sağlaması" katkıları yer almaktadır. Bu katkılardan katılımcılar bahsetmemiştir.
3. Dünyada Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin yeri ve önemi büyüktür. Devlete bağlı ve özel sayısız çocuk müzeleri yer almaktadır. Dünyada isim yapmış Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinden bu araştırmada bahsedilmiş ve katılımcı görüşleri ile tartışılmıştır. Her müzenin amaçları ve hedef kitleleri değişiklik göstermektedir. Bulundukları bölgelere göre ihtiyacı karşılama amaçlı kazanımları ve hedefleri bulunmaktadır. Bu alanla ilgili olarak Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin görsel sanat eğitimine katkısına yönelik katılımcı görüşleri, dünyada bu alanda var olan müzelerin sanatsal etkinlikler gerçekleştirirken görsel sanat eğitimine katkısını açısından birbirlerini desteklemektedir.
4. "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin hangi kazanımları sağlardı?" sorusuna 21 katılımcıdan 33 ortak görüş belirtilmiştir. Maddelere en yüksek katılımlar olarak 4 katılımcı Madde olan "eğitimde kalıcılık sağlar" dan bahsederken 5 katılımcı "Bakış açısını geliştirir" olarak ifade etmiştir. Bu doğrultularda ilgili alan yazılar ile öğretmen görüşleri örtüşmektedir.

5. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliğine yönelik katılımcı görüşlerinin 21 katılımcının tamamı gerekliliğini belirtmiştir. Bu doğrultuda kavram içeriğine yakın görüşler bildirilmiştir.
6. 21 Görsel Sanatlar öğretmeni arasında 15 katılımcının öğrencileri müzeye hiç götürmediği ve 6 katılımcının öğrenciler ile müzeye gittiği sonucuna varılırken. 6 katılımcıdan müzede 4 katılımcının öğrencilere uygulama çalışması yaptırmadığı ve 2 katılımcının yaptırdığı bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular beklenen sayının altında olduğunu saptarken 6 katılımcıdan 5 katılımcının "fiziki şartların yetersiz olduğunu" ifade ederken 1 katılımcın "mekânın önemli olmadığını eğitimci ile bunun sağlanabilir olduğunu" ifade etmiştir. Bu doğrultuda öğrencileri götüren katılımcıların çoğunluğun ortak görüşü "fizikî şartların yetersiz" olduğudur.
7. Katılımcıların çoğunluğunun hiç müzeye götürmemiş olması araştırmada beklenen orandan farklı olduğu görülmüştür. Görüşme formunda yer alan "Müzede sanatsal etkinlik alanları yeterli mi?" sorusuna Katılımcı 18'in "Yaptırmadım o açıdan hiç bakmadım" ifadesi gibi diğer ifadeler ile görsel sanatlar öğretmenlerinin çoğunluğunun müzede eğitim konusunda ilgisiz kaldıkları saptanmıştır.
8. Müzede sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama çalışmalarının getirdiği kazanımlar doğrultusunda 21 katılımcıdan 30 görüş bildirilmiştir. Görüşler içeriğe uygun bulunmuştur. Bu yönde en yüksek ortak görüş içeren 21 katılımcıdan 7 katılımcı tarafından dile getirilen "Öğrenimin kalıcılığı sağlanacağı" ve "Müzede gösterilen eserin kuramsal ve uygulama çalışması sonrası birçok alanda bilgi sahibi olacağıdır". Bu araştırmada yer alan literatürlere bağlı Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin varoluş amacı ve eğitim etkinlikler kapsamında amaçları alanında müzede sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama çalışmalarının getirdiği kazanımlara yönelik görüşler örtüşmektedir.
9. Öğrencileri müzeye götürmeden müzede eğitimin doğru ve yeterliliği konusunda 21 katılımcının 20'si doğru ve yeterli olmadığı yönünde hem fikir olmuştur.

Yalnızca 1 katılımcı sanal müzeler aracılığı ile bu eğitimi verdiğini kabul ederken sanal müzelerdeki eksikliği belirtmiştir. Bu bulgularda, literatürlerde belirtilen yaparak- yaşayarak öğrenmenin etkili olduğu yönünde içerik ile öğretmenlerin bu alan konusunda farkındalık sahibi olduğu görülmüştür.

10. Öğretmenlerin müzede eğitimde internetten yararlanma düzeyleri iki ana tema altında toplanmıştır. Yüksek oranla 21 katılımcıdan 17 katılımcının internetten yararlandığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile en yüksek sayı ile sanat eğitiminde internet kullanan 17 katılımcıdan 14 katılımcı sanal müzelerden yararlandı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin bu doğrultuda görüşleri ilgili literatürlerde sanal müzelerin kullanım amaçları ile örtüşürken bu alanda çevrimiçi sanat paylaşımları olarak yararlanmadığı sonucuna varılmıştır. Sanatsal paylaşımlar yapmadan sadece sanal müze gezileri ile müze eğitimi verdikleri görülmüştür. Dünyada bulunan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerin çevrimiçi paylaşım ve eğitimlerinden bahsetmeyerek bu alanda bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.
11. Öğretmen, öğrenci, toplum açısından müzede sanat eğitiminin verilmesinde kazanımlar olarak sınıf ortamında verilen müze eğitimi oranıyla ilgili araştırmalar ve Görsel Sanatlar öğretmenleriyle görüşmeler doğrultusunda çok daha fazla olacağına ve bu alanda yaşantıya dönüşerek sanat eğitimine katkı sağlayacağı yönünde olmuştur.
12. Müzede görsel sanatlar alanında kuramsal ve uygulama çalışmasının yapılabilmesinde Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin imkanlarının yaparak-yaşayarak öğrenmeyi temel alarak planlandığı ilgili literatürlerde gösterilmiştir. Öğretmen görüşleri ve ilgili literatürlerde bu müzenin eğitim olanaklarından yararlanıldığında görsel sanat eğitimine katkısının oldukça fazla kazanım ile olacağı yönünde hem fikir olmuşlardır.

6.2 Öneriler

1. Ülkemizde bulunmayan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzelerinin açılması önerilmektedir.
2. Müzelerin içerisinde eğitim için atölyeler gibi sanatsal çalışmaların yapılabileceği hazır alanlar oluşturulabilir.
3. Bireylerin müzede bulunan eserlerin kopya nesnelerine dokunabilecek ve bu nesnelere bağlı farklı sanatsal etkinlikler yapılabilecek alanlar sağlanabilir.
4. Şu an görev yapmakta olan Görsel Sanatlar başta diğer branş öğretmenleri için Millî Eğitim Bakanlığında gerçekleştirilen müze eğitimiyle ilgili bilgi ve beceri tutumlarını geliştirici hizmet-içi eğitim programları ile eğitimler gerçekleşebilir.
5. Bir sonraki alan araştırmaları için: pilot Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi oluşturup Dünyada ki diğer müzelerin eğitim girdi- çıktıları tartışılabilir.
6. Görev yapmakta olan öğretmenlere interaktif sanal müzelerinin kullanımı ile ilgili bilgilendirme içeren hizmet-içi eğitimlerin gerçekleştirilebilir.
7. Millî Eğitim Bakanlığında Görsel Sanatlar dersinin müzede eğitim için bir ders saati olarak yeterli olmadığı ve arttırması gerektiği önerilmektedir.
8. Millî Eğitim Bakanlığı Görsel Sanatlar dersi programlarında yer alan kültürel miras alanında verilen ders saatini arttırılabilir.

.

KAYNAKLAR

Adıgüzel, Ö. & Öztürk, F. (1999). Türk eğitim düşüncesinde okul müzesinden müze pedagojisine değişim. *Eğitim ve Bilim / Edıcation and Science Dergisi,* 14 (114), 73-81.

Al-Radaideh, B. (2012). The contribution of art museums to art education. *Journal of Social Sciences*, 8 (4), 505-511.

Artun, A. (2018). *Tarih sahneleri sanat müzeleri I müze ve modernlik,* İstanbul, İletişim.

Aydoğan, E. (2017). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında müze eğitimi ve uygulamaları dersi, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1), 72-106.

B. Bozkuş, Ş. (2014). Kültür ve sanat iletişimi çerçevesinde Türkiye'de sanal müzelerin gelişimi*, The Journal of Academic Social Science Studies,* 26 (2), 329-344.

Burnham, R. & Kai-Kee, E. (2015). *Müze dersleri yorum ve deneyim,* (A. Onacak, Çev.), İstanbul, Koç Üniversitesi.

Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi,* Ankara, Pegem.

Buyurgan, S. (2017). Verimli bir müze ziyaretini nasıl gerçekleştirebiliriz?. *Millî Eğitim Dergisi.* 214, 317-343.

Büyüktürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri,* Ankara, Pegem.

Children’s Art Museum of Nepal (2019). *Müze hakkında genel bilgiler.* http://nepalcam.com sayfasından erişilmiştir.

Children’s Art Museum of Nepal (2019). Etkinlik yapan çocuklar, müzenin düzenlediği çalışmada resim yapan çocuk [Resim]. http://nepalcam.com/#overview sayfasından erişilmiştir.

Children’s Art Museum in Taipei (2019). Müze hakkında genel bilgiler. http://artart.com.tw sayfasından erişilmiştir.

Children’s Art Museum in Taipei (2019). (Orta entegre sınıfı) farklı dokularla böcek çalışması,1-2,(Resim) http://artart.com.tw/index.php/Museum/museum_news_s/mcid/2/p/1/bid/78 sayfasından erilmiştir.

Children’s Museum of the Arts New York (2019). Müze hakkında genel bilgiler. https://www.moma.org sayfasından erişilmiştir.

Eastern Norway Oslofjord Oslo Internatıonal Museum Of Chıldren’s Art (2019). *Müze hakkında genel bilgiler.* https://www.barnekunst.no sayfasından erişilmiştir.

Eastern Norway Oslofjord Oslo Internatıonal Museum Of Chıldren’s Art (2019). “Benim gücüm seninkinden daha büyük, ben senden daha güçlüyüm.” Gao Ao (4) Çin*,* Müzenin koleksiyonlarından “Atlar” Valentin Ivanov (10) Bulgaristan (Resim). http://www.barnekunst.no/samlingen/ sayfasından erişilmiştir.

Giritli, F. (2012). Kuzey Kıbrıs’ta müze eğitim çalışmalarının değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi.* 7 (13), 10-21.

Griffin, J. (2004). Research on students and museums: Looking more closely at the students in school gruops. *Published Online in Wiley*, http://dx.doi.org/ 10. 1002 / sce. 2018.

İ.D.E.A Museum (2019). Müze hakkında genel bilgiler. https://www.ideamuseum.org sayfasından erişilmiştir.

International Council Of Museums (ICOM), (2019). İCOM'a göre müze tanımı https://icomturkey.org/tr/icoma-g%C3%B6re-m%C3%BCzenin-tan%C4%B1m%C4%B1 sayfasından erişilmiştir.

Karadeniz, C. (2009). *Dünyada çocuk müzeleri ile bilim, teknoloji ve keşif merkezlerinin incelenmesi ve Türkiye için bir çocuk müzesi modeli oluşturulması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karadeniz, C., & Çıldır, Z. (2014). *İngiltere'de müze eğitimi "Londra'dan izlenimler".* Ankara, Kalem Kitap.

Karadeniz, C. & Okvuran, A. (2014). Müzede bir gece: Ankara Üniversitesi öğrencileri ile Çorum Arkeoloji Müzesi'nde müze eğitimi, *Elementary Education Online*, 13 (3),865-879, http://ilkogretim-online.org.tr sayfasından erişilmiştir.

Kırışoğlu, O. (2005). *Sanatta eğitim görmek, öğrenmek, yaratmak,* Ankara, Pegem.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2016). *Konya Ereğli Müzesi kataloğu*. Ankara, DÖSİMM.

Millî Eğitim Bakanlığı, (2018). *Görsel sanatlar dersi programı* http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018121111026326-GORSEL%20SANATLAR.pdf sayfasından erişilmiştir.

Museum of Children's Arts: MOCHA (2019). Müze hakkında genel bilgiler. http://mocha.org sayfasından erişilmiştir.

Museum of Greek Children's Art (2019). Müze hakkında genel bilgiler. http://www.childrensartmuseum.gr sayfasından erişilmiştir.

Museum of Greek Children's Art (2019). Anonim eser, Yunan Çocuk Sanatları Müzesi Koleksiyonu'ndan,1,2,(Resim). http://www.childrensartmuseum.gr/view_subpage/21/artworks-from-donations#!prettyPhoto sayfasından erişilmiştir.

Onur, B. (Ed.), (2010). *Müze eğitimi seminerleri (2), Mardin Müzeleri,* Ankara, Ankara Üniversitesi.

Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim müze psikolojisine Giriş.* Ankara, İmge.

Özsoy, V., (2016). *Görsel sanatlar eğitimi makaleler,* Ankara, Pegem.

Riedler, M. (2016). Sanat müzelerinde öğretme ve öğrenme kuramları ve bu kuramların müze uygulamalarını oluşturma şekillendirme ve dönüştürmeye yönelik etkileri*, Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi,* Sayı: 19, 61-78.

San, İ. (Ed.). (2007). *Eğitim ve Müze seminerleri,* Ankara, Kök.

Sağlam, F. (2015). *Çocuk ve gençlik müzelerinde barış eğitimi programı,* Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Stiftung Kinder und Jugendmuseum (2019). Müze hakkında genel bilgiler. https://kijumu.ch sayfasından erişilmiştir.

Stiftung Kinder und Jugendmuseum (2019). Batı Afrika'da Ashanti kültürü ile maske atölyesi çalışmasından, (Resim). https://www.kijumu.ch/de/144/atelier/atelier/28/anansi.html sayfasından erişilmiştir.

Stiftung Kinder und Jugendmuseum (2019). Mağribi sanatı (8-18. yy) Matematik ile biçimsel dil etkinliğinden 2-4. sınıflar. (Resim). https://www.kijumu.ch/de/144/atelier/atelier/21/maurische-ornamente.html sayfasından erişilmiştir

Şar, E. & Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine*, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi.* 20 (2), 83-90.

Twinning, P. (2009). Exploring the educational potential of virtual words-some reflections from the SPP. *British Journal of Educational Technology* 40 (3), 496-514 http://dx.doi.org/ 10.1111/j.1467-8535.2009.00963.x

Ünal. F. (2012). Observation of object preferences of ınterest by children aged between 4 and 8 in museums, Antalya Museum examples, *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 51, 362-367.

Varol, F. (2001). *İlköğretim okulları ikinci kademe programı resim-iş dersinde müze eğitimin yeri ve önemi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Mamur, N. (2015). Resim-iş (görsel sanatlar) öğretmen eğitimi "Müze eğitimi ve uygulamaları" dersinde görsel kültür kuramı. *NWSA-Education Sciences*, 1C0631, 10 (1), 29-53.

Young At Art Museum (2019). Müze hakkında genel bilgiler. https://www.youngatartmuseum.org sayfasından erişilmiştir.

Williams, P (1982). Objeck-oriented learning in art museum*, Roundtable Reports*, 7 (2), 12-15.

EKLER

Ek.1

GÖRÜŞME FORMU

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Eğitimi bölümünde yüksek lisans öğrencisiyim; "Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin Sanat Eğitimine Katkısı" konulu tez çalışmasında Görsel Sanatlar öğretmenlerinin görüşlerini değerlendirmek amacı ile araştırma yapmaktayım. Görüşleriniz, araştırmanın sonuçları açısından büyük önem taşımaktadır. Bu alanda niteliğin geliştirilmesinde mühim katkılar sağlayacaktır. Araştırmada elde edilen veriler başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Araştırmaya sağlayacağınız katkı ve katılımınız için teşekkür ediyorum.

Şahika Yaman Bayram

A. KİŞİSEL BİLGİLER	
Çalışılan Okulun Adı:	Öğretmenin Adı:
Mezun Olunan Okul:	Eğitim Düzeyi:
Öğretmenlik Kıdemi (Yıl):	Branş:
Görüşme Ortamı:	

B. GÖRÜŞLER
1. Yaygınlaşması yeni sayılan Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi hakkında bilginiz var mı?
2. Çocuk ve gençlik sanat müzesinin görsel sanat eğitimine katkısı neler olurdu?
3. Çocuk ve gençlik sanat müzesi hangi kazanımlar sağlanırdı?
4. Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesinin gerekliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
5.Müzede öğrencilere görsel sanatsal uygulama çalışması yaptırabildiniz mi? (Evet/ Hayır)
6. Müzede öğrencilere görsel sanat uygulaması çalışması yaptırdıysanız sanatsal etkinlik alanları yeterli mi?
7. Müzede sanat eğitiminde kuramsal ve uygulama çalışmaların getirdiği kazanımlar hakkında düşünceleriniz neler?
8. Öğrencileri müzeye götürmeden müzede eğitim verilmesini doğru ve yeterli buluyor musunuz?
9. Müzede eğitimde internetten yararlanıyor musunuz?

Ek. 2

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 83688308-605.01-E.8402134 26.04.2019

Konu: Araştırma Izni

(Şahika YAMAN BAYRAM)

GAZI UNIVERSITESI REKTORLUGUNE

(Oğrenci Işleri Daire Başkanlığı)

Ilgi : 09/04/2019 tarihli ve E.12302 sayılı yazınız.

Universiteniz Eğitim Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim Iş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Oğrencisi Şahika YAMAN BAYRAM' ın "Çocuk ve Gençlik Müzesinin Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın; Ereğli ilçesinde bulunan ortaokul ve liselerde görev yapan resim öğretmenlerine eğitim öğretimi aksatmamak kaydıyla uygulanmasında sakınca görülmemektedir. Araştırmacı, Müdürlüğümüze bağlı eğitim kurumlarındaki çalışmalarını 2018-2019 eğitim öğretim yılı içerisinde tamamlamak zorundadır. Araştırma kapsamında yürütülecek çalışmalar 2018-2019 eğitim öğretim yılında tamamlanmaması durumunda Müdürlüğümüzden tekrar izin alınması gerekmektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçları kullanılacak olup, araştırma sonucunun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini arz ederim.

Seyit Ali BUYUK

Il Milli Eğitim Müdürü

Ek:

Görüşme Formu(1 Sayfa)

Akçeşme Mah.Garaj Cad. No: 4 Karatay/KONYA

Elektronik Ağ: http://konya.meb.gov.tr

e-posta: istatistik42@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için : Abdurrahman KAYNAK - Şef

Ali Naci IŞIK VHKI

Tel: (0 332) 353 30 50 - Faks : (0 332) 351 59 40

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 6e9a-4ade-3ebd-81ba-2e6d kodu ile teyit edilebilir.

Ek.3

Evrak Tarih ve Sayısı: 09/04/2019-E.12302

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 80287700-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Anket (Şahika YAMAN BAYRAM)hk.

KONYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi ***Şahika YAMAN BAYRAM***; ***Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Baytekin BALCI'nın*** danışmanlığında yürüttüğü ***"Çocuk ve Gençlik Müzesine Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı"*** konulu tezi ile ilgili olarak ekli dilekçesinde belirttiği Konya İli Ereğli İlçesine bağlı Ortaokullar ve liselerde görev yapan Resim Öğretmenlerine uygulama ve anket yapmak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Selma YEL
Enstitü Müdürü

Ek:
1- Dilekçe
2- Tez Önerisi
3- Görüşme Formu

Evrakı Doğrulamak İçin: https://belgedogrulama.gazi.edu.tr/BelgeDogrulama.aspx
Emniyet Mahallesi Abant Sokak No : 10/2 E Blok Kat 6
06500 Teknikokullar / Ankara
Tel:0 (312) 202 37 51 Faks:0 (312) 202 37 79
Pin: 41602
Bilgi için: Müzeyyen Işık
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
Telefon No:2023771

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır. (PIN:41602)

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...